

Indholdsfortegnelse - Bilag

Indholdsfortegnelse - Bilag	1
2.2 Temadrøftelse: Ny erhvervsfremmestrategi 2024 -2027 – indhold og proces	3
Bilag 1: 20230117 diskussionsoplæg erhvervsfremmestrategi.....	3
Bilag 2: Faktaark - Den nuværende situation_1_Virksomhedspanelet2022	9
Bilag 3: Faktaark - Forsyningskæde og forsyningsikkerhed_Virksomhedspanelet2022.....	12
2.3 Beslutningssag: DK2020 efter 2023 – Sjællands klimaalliance	18
Bilag 1: Nuværende og fremtidige opgaver for fælles understøttelse af Sjællands Klimaalliance.....	18
2.4 Beslutningssag: Rammeaftale for øget rekruttering til velfærdsuddannelser og velfærdsområder	21
Bilag 1: Rammeaftale for øget rekruttering til velfærdsuddannelser og velfærdsområder mellem KKR Sjælland for kommuner i region Sjælland, Absalon, Region Sjælland.	21
Bilag 2: Bilag Eksisterende Absalon samarbejder med kommuner - best practice eksempler	26
2.6 Beslutningssag: Dimensionering af uddannelsen til pædagog 2023/2024	31
Bilag 1: Brev til KKR om indstilling til pædagogoptag 2023_24.....	31
2.7 Orienteringssag: Regeringsgrundlaget – initiativer på beskæftigelsesområdet	34
Bilag 1: KL's læsning af regeringsgrundlaget på beskæftigelses- og integrationsområdet.....	34
2.8 Orienteringssag: Holmene – status for interessevaretagelse i KKR Sjælland	39
Bilag 1: Sagsfremstilling_Køge Bugt - Samarbejdet om Holmene (Greve Kommune).....	39
Bilag 2: Faktaark - Holmene øger forueningen af Køge bugt	42
Bilag 3: Faktaark - Stop Holmene - Køge bugt skal være naturpark, ikke industripark	44
Bilag 4: Ministerbrev om Køge Bugt	46
Bilag 5: Notat_Konsekvenser af Holmene for Køge Bugt	49
2.9 Orienteringssag: Greater Copenhagen – Årsrapport 2022	57
Bilag 1: 9149_GCC_Årsrapport_DK_2022_3_WEB.....	57
2.10 Orienteringssag: Socialstyrelsens anmodning om beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller for udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug	82

Bilag 1: Sjællands svar på anmodning om indsatser for gravide med skadeligt rusmiddelforbrug	82
---	----

2.2

**Temadrøftelse: Ny erhvervsfremmestrategi 2024 -2027 –
indhold og proces**

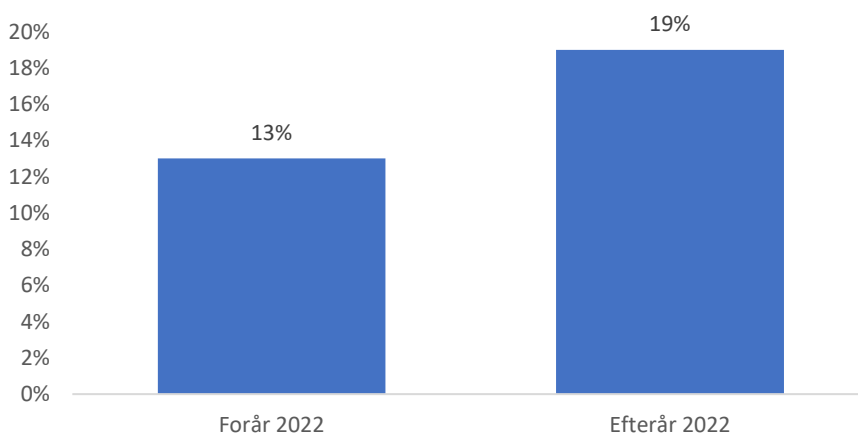
Diskussionsoplæg om mulige tematikker til det regionale strategikapitel for Region Sjælland og den regionale strategiworkshop

Energi og grøn omstilling

De stigende energipriser har virket som en katalysator for interessen for den grønne omstilling blandt de sjællandske SMV'er. Udover at have betydet at produktionsomkostningerne er steget markant, er interessen for at reducere sit energiforbrug og dermed sit CO2 aftryk steget markant.

Andel af SMV'er i Region Sjælland der i meget høj grad eller høj grad arbejder med grøn omstilling og cirkulær økonomi

Kilde: Erhvervsstyrelsen, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses virksomhedspanel



Den seneste måling fra Erhvervsfremmebestyrelses virksomhedspanel viser, at andelen af SMV'er der i meget høj eller høj grad arbejder med grøn omstilling og cirkulær økonomi er steget fra 13 % i foråret 2022 til 19 % i efteråret 2022.

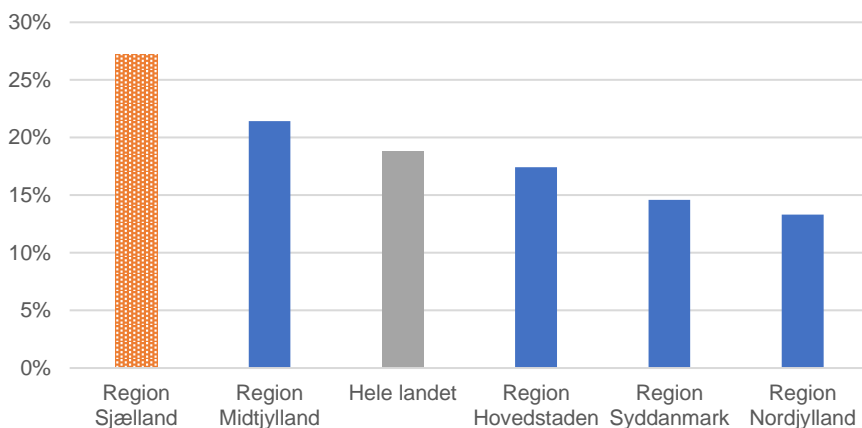
Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse fortsat prioriterer dette område, og sætter en ambitiøs målsætning, som fx at halvdelen af alle SMV'er bør have gennemført en bæredygtighedskortlægning. Dels vil det styrke SMV'ernes konkurrenceevne og derudover vil det for alvor rykke ved erhvervslivets CO2 udledninger – når virksomhederne får gennemgået hvor de kan sætte mest effektivt ind.

Bygge og anlæg

Bygge og anlæg er en sjællandsk styrkeposition, og de seneste års fremgang i byggeriet med nybyggerier og renoveringer er i den grad kommet Sjælland til gode. Faktisk har jobvæksten i Region Sjælland i perioden 2019-2021 været større end i resten af landet, særligt båret af en stor fremgang i antallet af arbejdspladser inden for byggeriet.

Udvikling i antal arbejdspladser inden for bygge og anlægsbranchen fordelt på regioner (2012-2020)

Kilde: Danmarks Statistik



Det er også i disse år, at man for alvor ser de beskæftigelsesmæssige effekter af byggeriet af Femern Bælt forbindelsen. Koblet op på den enorme infrastrukturinvestering er det erhvervspolitiske fyrtårnsinitiativ Femern Fyrtårn for bæredygtigt byggeri, og der er i de kommende år flere store investeringer på vej, fjernvarme, udbygning af vedvarende energi og elnet og fortsatte energirenoveringer af private hjem.

Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse fortsat prioriterer at gøre en ekstraordinær indsats for den store byggesektor i Region Sjælland.

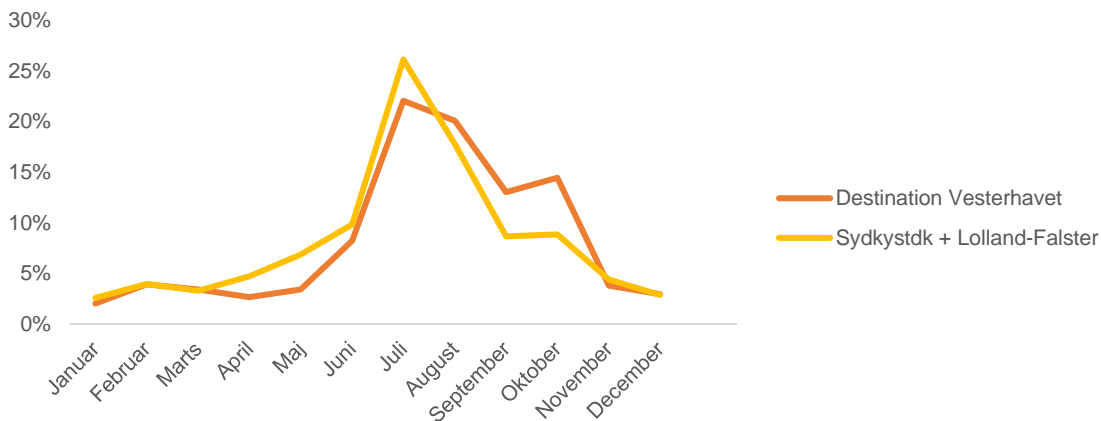
Turisme

Region Sjælland er fortsat udfordret af en turistsektor med en forholdsvis kort sæson og hovedsageligt danske turister, særligt brugen af eget sommerhus og campingturister fylder meget i overnatningsstatistikkerne.

Mange kommuner har de senere år gjort en stor indsats for at udnytte det store potentiale, der ligger i de mange sjællandske sommerhuse og den tendens der er til, at især velstillede fra Københavnsområdet opholder sig mere i deres sommerhus.

Andel af samlet antal overnatninger for årene 2020-21 fordelt på måneder

Kilde: Visitdenmark



Derudover bliver den kommende Femern forbindelse en gamechanger i adgangen til det sjællandske område for især tyske turister. Men væksten kommer kun hvis der også investeres i at udvide kapaciteten og flere investorer har for alvor fået øjnene op for det store potentiale og der er allerede store investeringer på vej – men der behov for flere hvis potentialet skal indfris.

Turismen rummer måske særligt et erhvervsmæssigt potentiale for nogle af de dele af regionen hvor erhvervsudviklingen ikke kommer helt så nemt som i de øvrige. I regionens østlige egne nyder man i høj grad godt af nærheden til København hvor der fortsat udvides og hvor pladskrævende virksomheder flytter deres aktiviteter fra hovedstadsregionen til region Sjælland.

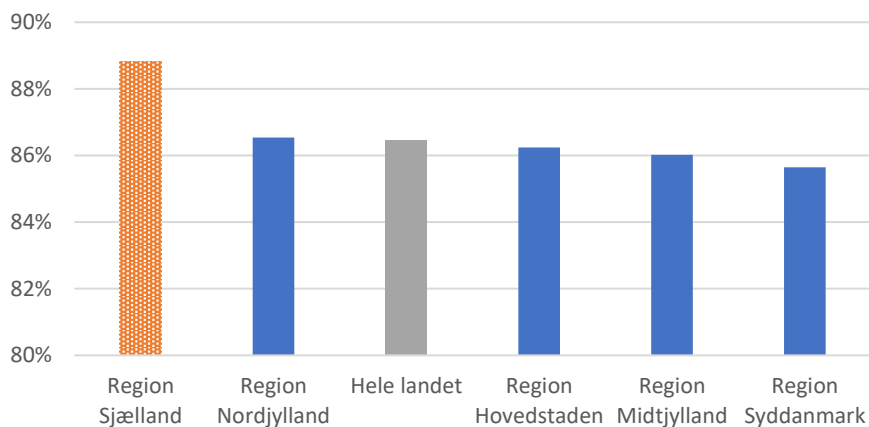
Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse understøtter udviklingsplanen for Sjælland og øerne, og at man i erhvervsfremmestrategien sætter fokus på hvordan man kan sætte turismeudviklingen på dagsordenen i Sjælland som et særligt forandringskabende initiativ.

Flere store virksomheder

Region Sjælland er fortsat den af de danske regioner med flest små virksomheder og færrest af de helt store. Nyere økonomisk forskning har vist, at såkaldte superstar virksomheder har stor økonomisk betydning, de udgør en mindre gruppe af virksomheder med høje avancer og deraf lave lønkvoter, der har forøget deres markedsandele og deres andel af økonomiens samlede værdiskabelse.

Andel af virksomheder med under 10 ansatte ud af samlet antal virksomheder med ansatte

Kilde: Danmarks Statistik



Også i Danmark har vi en række virksomheder, som er markedsledende og som står for en stor og stigende andel af den samlede værdiskabelse i dansk økonomi. Ingen af disse virksomheder har hovedsæde i Region Sjælland, og det er også en af forklaringerne på at Sjælland ikke for alvor henter ind på det produktivitetsefterslæb, der er i forhold til de øvrige danske regioner.

Det betyder noget for mulighederne for erhvervsudvikling, men det betyder også, at de sjællandske kommuner alt andet lige har dårligere muligheder for at levere service til borgerne. Derfor er det også fortsat et stort ønske fra Erhvervshus Sjællands bestyrelse, at der gøres en dedikeret indsats for fortsat at arbejde for flere store virksomheder.

Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at der fortsat bør være fokus på en dedikeret sjællandsk indsats for at skabe flere store virksomheder tæt koblet med et fokus på fortsat at understøtte international ekspansion, da dette er en af nøglerne til at øge produktivitet, værdiskabelse og vækst i de sjællandske SMV'er.

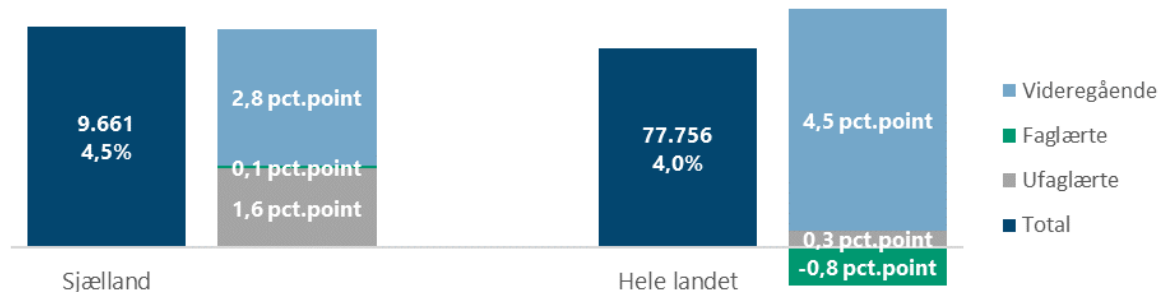
Flere højtuddannede

Flere analyser har slået fast, at der er store fordele forbundet med at øge kompetenceniveauet i SMV'erne. I en analyse fra 2010 estimeres, at en person med en videregående uddannelse bidrager med, hvad der svarer til godt 2 ufaglærte medarbejdere (Junge & Skaksen, 2010). Dvs. at hvis en virksomhed erstatter en ufaglært med en højtuddannet, så øges produktionen med det, som en ufaglært kan producere.

En analyse fra 2017 konkluderer, at SMV'er, der ansætter deres første akademiker, gennemsnitligt har 4,5 flere medarbejdere ansat og 38% højere værditilvækst i år 3 end sammenlignelige virksomheder uden akademisk arbejdskraft. Og effekterne er endnu højere efter 5 år.

Beskæftigelsesvækst 2016-2020 opgjort på uddannelseskategorier

Kilde: Danmarks Statistik



Alligevel sakker de sjællandske virksomheder fortsat agterud når det kommer til at gøre brug af højtuddannet arbejdskraft. Ligesom i de øvrige regioner udgøres en stadig større andel af den private beskæftigelse af højtuddannede, men andelen vokser langsommere end i de øvrige regioner.

Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at dette område fortsat prioriteres i den kommende erhvervsfremmestrategi, det kunne fx være ved at dedikere end endnu større andel af midlerne i SMV:Vækstpilot til Region Sjælland. (tilskud til at ansætte højtuddannet eller faglært arbejdskraft).

Iværksætteri

Sjælland er en iværksætterregion, med mange nye der hvert år starter virksomhed. Dette er en styrke da nye og innovative virksomheder er med til at øge konkurrencen og introducere nye og smartere måder at gøre tingene på – dette er også med til at øge produktiviteten, da der herigennem flyttes kapital og markedsandele fra mindre produktive dele af økonomien til mere produktive dele.

Mens Region Sjælland står stærkt når det kommer til antallet af nye virksomheder, så er der også et billede af at færre af dem vokser helt så hurtigt som man erhvervspolitisk kunne ønske sig. De sjællandske iværksættere falder i disse år lidt mellem to stole, i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses fokus på vækstiværksættere med ekstraordinært højt internationalt potentiale og så et fokus på det helt basale ved at starte egen virksomhed.

Derfor kan der i det regionale strategikapitel peges på, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses iværksætterprogrammer bør gentænkes, gerne med et egentligt regionaliseret fokus, så erhvervsfremmesystemet gør mere for de virksomheder som har et solidt potentiale for vækst, men endnu ikke er klar til international ekspansion.

2.2

**Temadrøftelse: Ny erhvervsfremmestrategi 2024 -2027 –
indhold og proces**

SMV'er vurderer egen økonomi som stabil, men forudser økonomiske udfordringer

Den økonomiske situation er stabil...

SMV'er vurderer, at deres nuværende økonomiske situation er på samme niveau som ved forrige målinger fra tidligere i år og sidste år.

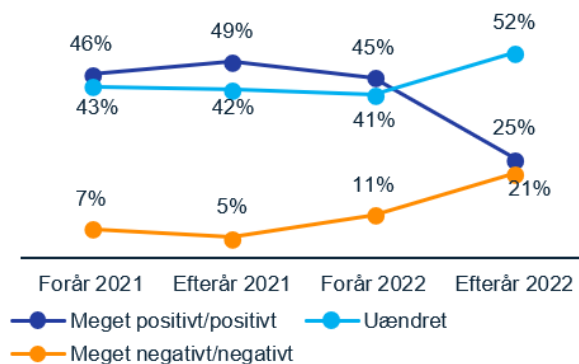


59% af SMV'er ser deres nuværende økonomiske situation som god, mens 11% ser deres situation som dårlig.

... Men et stigende antal SMV'er forventer økonomiske udfordringer

2 ud af 5 SMV'er forventer, at deres økonomiske situation vil udvikle sig negativt eller meget negativt.

Forventer du, at virksomhedens økonomiske situation vil udvikle sig positivt eller negativt i de næste 6 mdr.?¹



Flest SMV'er med forbrugere som kunder forventer udfordringer

29% af SMV'er med forbrugere som primære kunder (B2C) forventer en negativ økonomiske udvikling mod 20% af SMV'er med virksomheder som primære kunder (B2B).

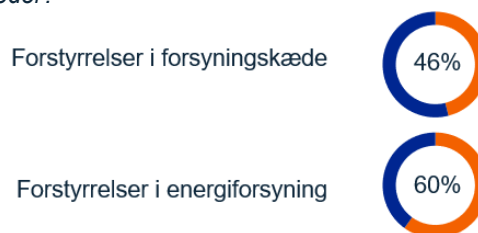
Handel og transportbranchen ser mest pessimistisk på fremtiden

32% af SMV'er i branchen handel og transport forventer en negativ udvikling, hvilket ligger betydeligt over de andre brancher (18%).

Energi- og forsyningsforstyrrelser rammer mange SMV'er

Næsten halvdelen af SMV'er har været ramt af forstyrrelser i deres forsyningskæde, og 60% af SMV'er har været ramt af forstyrrelser i deres energiforsyning.

Har virksomheden været udsat for eller påvirket af nogle af følgende forstyrrelser de seneste 12 måneder?²

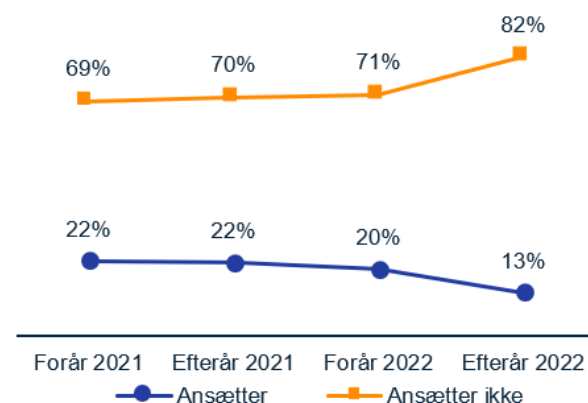


Forstyrrelser i forsyningskæde omhandler primært prisstigninger på materialer og råvarer, stigende fragtpreiser og mangel på materialer. Forstyrrelser i energiforsyning omhandler stigende elpriser.

Færre SMV'er forventer at ansætte nye medarbejdere

Andelen af SMV'er, der forventer at ansætte nye medarbejdere, er faldet sammenholdt med tidligere målinger.

Forventer virksomheden at skulle ansætte nye medarbejdere inden for de næste 6 mdr.?¹



... Men SMV'er, der arbejder med grøn omstilling, ansætter fortsat mange

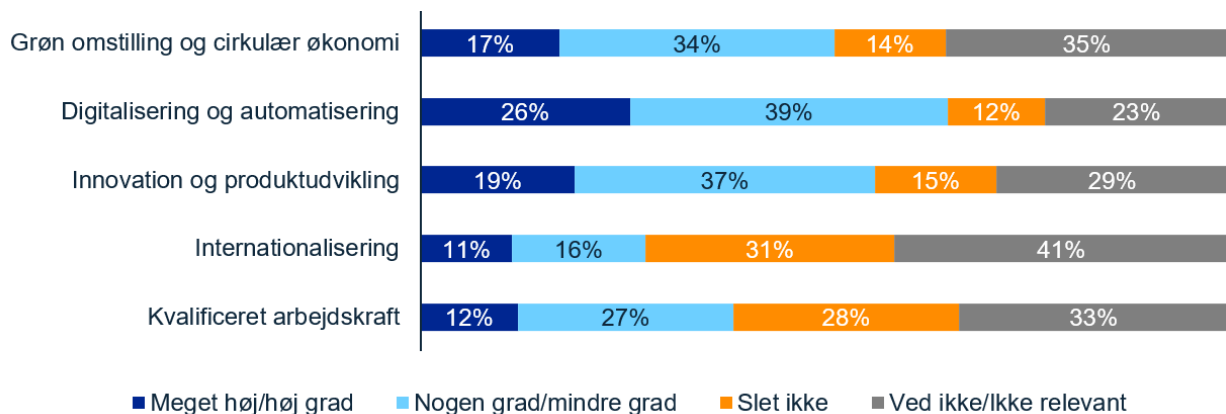
25% af SMV'er, der arbejder med grøn omstilling, forventer at ansætte nye medarbejdere, mens det kun gør sig gældende for 13% af alle SMV'er.

SMV'ers arbejde med strategiske udviklingsområder er stabilt over tid

SMV'ers arbejde med strategiske udviklingsområder er stabilt over tid

Andelene af SMV'er, der arbejder med strategiske udviklingsområder som digitalisering og grøn omstilling, er på niveau med tidligere målinger. Dette indikerer, at selvom mange SMV'er forventer en mere negativ økonomisk udvikling de næste seks måneder, har det (endnu) ikke ændret deres strategiske fokus.

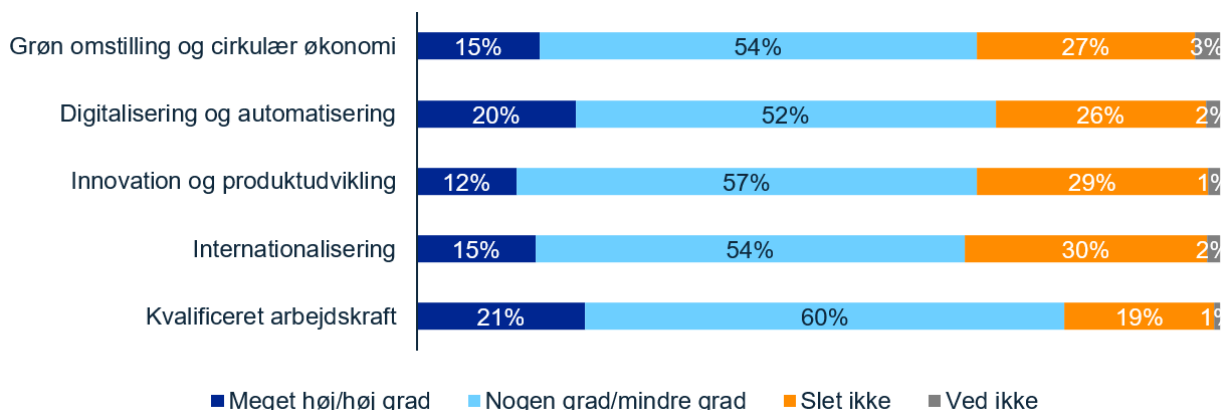
I hvilken grad arbejder virksomheden med følgende område? ²



SMV'er, der arbejder meget med udviklingsområder, har størst behov for hjælp

Behov for hjælp og rådgivning er størst blandt de SMV'er, der i forvejen arbejder mest med udviklingsområderne. Dette kan skyldes, at der opstår mere komplekse udfordringer eller større ambitioner, når SMV'er opnår større modenhed i arbejdet med områderne og bliver mere bevidst om deres behov. Behovet for hjælp og rådgivning til arbejdet med strategiske udviklingsområder er stabilt over tid.

I hvilken grad forventer du, at virksomheden vil have behov for hjælp eller rådgivning til at arbejde med følgende områder? ³



Datagrundlag

Analysen er gennemført af Epinion for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Data er indsamlet via e-Boks, email og telefon i oktober 2022. Data er vægtet med populationsdata fra virksomhedsregistret på branche, størrelse og erhvervsområde, således data kan betragtes som repræsentativ på disse parametre.

Note: ¹ n=5.101 (forår 2021), 2.902 (efterår 2021), 2.538 (forår 2022), 3.086 (efterår 2022), ² n=3.086, ³ n=830-1.886 (efterår 2022).

2.2

**Temadrøftelse: Ny erhvervsfremmestrategi 2024 -2027 –
indhold og proces**

Forsyningsforstyrrelser rammer knap hver anden SMV, og de fleste taber omsætning

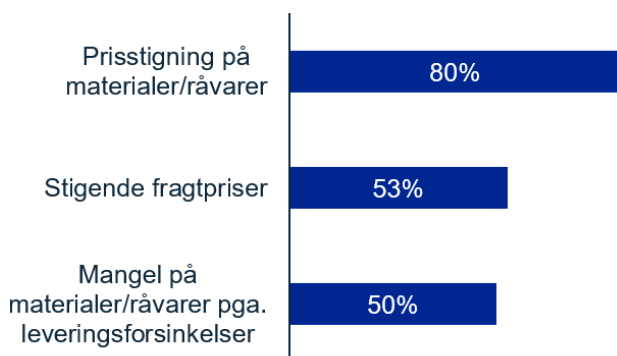
Forsyningen til danske virksomheder har i de seneste år været påvirket af bl.a. Brexit, COVID-19, transportforsinkelser og krigen i Ukraine.



46% af SMV'erne har oplevet forstyrrelser i deres forsyningskæde det seneste år

De påvirkede SMV'er har primært oplevet forstyrrelser i form af højere priser på materialer, råvarer og fragt samt mangel på materialer som følge af leveringsforsinkelser.

Har virksomheden været udsat for eller påvirket af nogle af følgende forstyrrelser i forsyningskæden de seneste 12 måneder? ¹



Specifikke brancher rammes særligt hårdt af forsyningsforstyrrelser

83% af SMV'er i industribranchen har oplevet forstyrrelser i deres forsyningskæde. 59% af SMV'er i branchen 'handel og transport' og 'bygge og anlæg' har oplevet forstyrrelser.

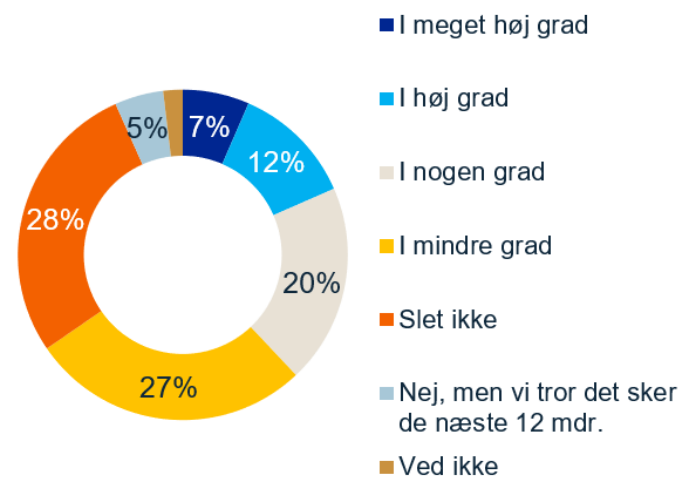
Brancherne oplever især at være ramt af prisstigninger. 94% af ramte SMV'er i bygge- og anlægsbranchen har oplevet stigninger i materialer/råvarer, og det tilsvarende er tilfældet for 85% af ramte SMV'er i industribranchen.

SMV'er inden for erhvervsservice samt ejendomshandel og udlejning er i mindre grad ramt af forsyningsforstyrrelser.

Forstyrrelser koster omsætning

Langt over halvdelen (65%) af de ramte SMV'er har tabt omsætning som følge af forsyningsforstyrrelserne.

I hvilken grad har forstyrrelser i virksomhedens forsyningskæde og forsyningsikkerhed betydet tabt omsætning? ^{1 2}



Det er især SMV'er med en international forsyningskæde, hvor forstyrrelserne manifesterer sig i tabt omsætning. 71% af ramte SMV'er, som er afhængige af international import, har oplevet tabt omsætning, mens dette kun gælder for 58% af SMV'er, som ikke er afhængig af international import.

Modsat oplever de eksportafhængige SMV'er ikke lignende konsekvenser af forsyningsforstyrrelserne.

Forsyningsforstyrrelser koster også produktion og medarbejdere

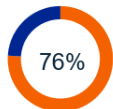
50% af SMV'er, som er ramt af forstyrrelser i forsyningskæden, har nedskaleret produktionen som følge af forsyningsforstyrrelserne.

16% har afskediget medarbejdere som følge af forsyningsforstyrrelserne.

SMV'er håndterer forsyningsforstyrrelser ved at ændre leverandørforhold og fokusere på grønne initiativer

68% af SMV'er, der er ramt af forsyningsforstyrrelser, har aktivt arbejdet med at imødekomme udfordringerne i deres forsyningskæde. Det er især SMV'er, der har tabt omsætning som følge af forstyrrelserne, og SMV'er med en primært international forsyningskæde, der arbejder med at håndtere udfordringer på en eller flere måder.

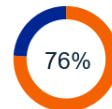
Arbejder virksomheden med at imødekomme potentielle udfordringer vedrørende forsyningskæde og forsyningsikkerhed? ¹



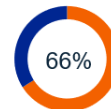
SMV'er med tabt omsætning



SMV'er uden tabt omsætning



SMV'er med international forsyningskæde



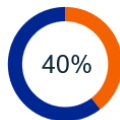
SMV'er med national forsyningskæde

Forstyrrelser håndteres primært ved at ændre leverandørforhold

Af konkrete tiltag arbejder SMV'er, som er ramt af forsyningsforstyrrelser, primært med at ændre deres leverandørforhold for at imødekomme udfordringer i deres forsyningskæde.

Hvordan arbejder virksomheden med at imødekomme potentielle udfordringer vedrørende forsyningskæde og forsyningsikkerhed? ¹

Anvender flere leverandører for at sprede risikoen



Søger efter nye leverandører



Øger fokus på at finde lokale leverandører



Det er især SMV'er med en international forsyningskæde, der arbejder med leverandørforholdene.

48% af SMV'er med en primært international forsyningskæde søger efter nye leverandører, mens det kun gør sig gældende for 29% af SMV'er med en primært national forsyningskæde.

Grønne initiativer er en del af løsningen på forstyrrelser

61% af SMV'er, der er ramt af forsyningsforstyrrelser, har anvendt et eller flere grønne eller cirkulære redskaber for at imødekomme udfordringer i deres forsyningskæde.

Arbejder virksomheden med nogle af nedenstående redskaber inden for grøn omstilling og cirkulær økonomi for at imødekomme eventuelle udfordringer for virksomhedens forsyningskæde? ¹

Reducere brug af materialer og spild

42%

Genanvendelse af materialer i produktion

22%

Reducering af CO₂-udledning

20%

Leverer ydelser/varer som kan ændres eller fornyes

16%

Regulering og overvågning af temperaturer

13%

85% af SMV'er med 50-249 ansatte har anvendt et eller flere grønne eller cirkulære redskaber, hvilket er 24%-point flere end blandt SMV'er generelt.

2 ud af 3 SMV'er ser forretningspotentialer i at håndtere udfordringerne fra forsyningsforstyrrelser

64% af SMV'er, der er ramt af forsyningsforstyrrelser, ser forretningspotentialer i at håndtere udfordringer i deres forsyningskæde. Blandt de SMV'er, som er ramt af forsyningsforstyrrelser, er det især SMV'er i industrien (82%), der ser forretningspotentialer i at håndtere udfordringer. Disse SMV'er er generelt kendetegnet ved i forvejen at være hårdt ramt af forsyningsforstyrrelser og allerede være i gang med at arbejde med udfordringerne.

Forretningspotentialer omhandler primært leverandør-robusthed

SMV'er ramt af forsyningsforstyrrelser ser i store træk forretningspotentialer i at udvikle den måde, de allerede arbejder med udfordringerne på.

Ser virksomheden et forretningspotentiale i at håndtere udfordringer vedrørende forsyningskæde og forsyningsikkerhed på en eller flere af følgende måder?¹

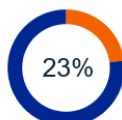
Finde alternative leverandører



Reducere energiforbrug



Øge antallet af leverandører for at sikre uafhængighed



Reducere omkostninger i produktion af varer/ydelse



47% af SMV'er i industrien ser forretningspotentiale i at finde alternative leverandører, hvilket gælder 35% af ramte SMV'er generelt.

31%, af SMV'er, der er afhængig af import fra EU, ser forretningspotentiale i at øge antallet af leverandører, hvilket gælder for 23% af ramte SMV'er generelt.



3 ud af 4 SMV'er, der arbejder med grøn omstilling og cirkulær økonomi, ser et forretningspotentiale i at håndtere udfordringerne (71%).



Grønne initiativer udgør et stort forretningspotentiale hos aktuelle grønne SMV'er

Det er især de grønne initiativer, der udgør et forretningspotentiale for SMV'er, der allerede arbejder med grøn omstilling.

Det indikerer, at når SMV'er arbejder med grøn omstilling, afleder det potentielt et øget forretningspotentiale for yderligere anvendelse af grønne initiativer i andre sammenhænge, f.eks. i forbindelse med håndtering af udfordringer vedrørende forsyningskæde.

33% af SMV'er, der arbejder med grøn omstilling, ser et forretningspotentiale i at reducere deres energiforbrug, hvilket gælder 28% af ramte SMV'er generelt.

19% af SMV'er, der arbejder med grøn omstilling, ser et forretningspotentiale i at arbejde med genanvendelse af materialer. Til sammenligning er andelen 11% blandt alle SMV'er, der er ramt af forstyrrelser.

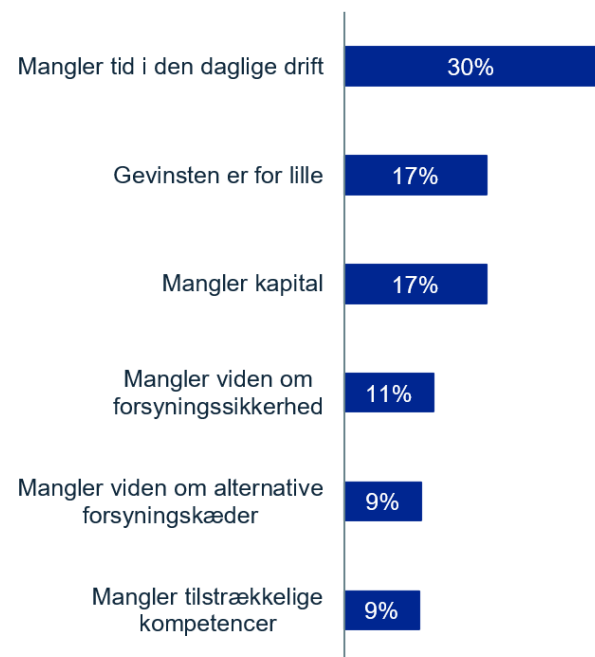
Over halvdelen af SMV'erne oplever barrierer - en del af løsningen er rådgivning og kompetenceudvikling

58% af de SMV'er, som er ramt af forsyningsforstyrrelser, oplever en eller flere barrierer i arbejdet med at forbedre forsyningskæde- og sikkerhed. Dette gælder på tværs af alle brancher.

Manglende tid er den største barriere

Flest SMV'er peger på manglende tid som en specifik barriere for arbejdet med forsyningskæde. Nogle SMV'er oplever manglende viden eller manglende kompetencer som en barriere.

Hvilke barrierer oplever virksomheden i arbejdet med at forbedre sin forsyningskæde og forsyningsikkerhed? ¹



23% af SMV'er inden for bygge og anlæg oplever mangel på viden om forsyningsikkerhed som en barriere, hvilket gælder 11% af alle ramte SMV'er.

23% af SMV'er med primært international forsyningskæde oplever, at de ikke har tilstrækkelige kompetencer, hvilket gælder 9% af alle ramte SMV'er.

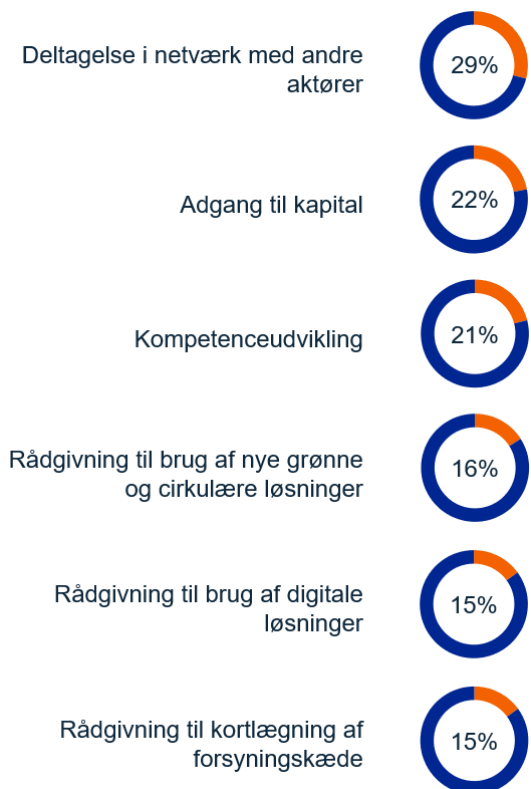


2 ud af 4 SMV'er ramt af forsyningsforstyrrelser finder rådgivning eller kompetenceudvikling relevant i arbejdet med forsyningskæde.

Rådgivning kan hjælpe SMV'er i mål

Blandt de SMV'er, som efterspørger rådgivning, er netværk med andre aktører, adgang til kapital og kompetenceudvikling mest relevant.

Kunne følgende være relevant for jeres arbejde med forsyningskæde og forsyningsikkerhed? ¹

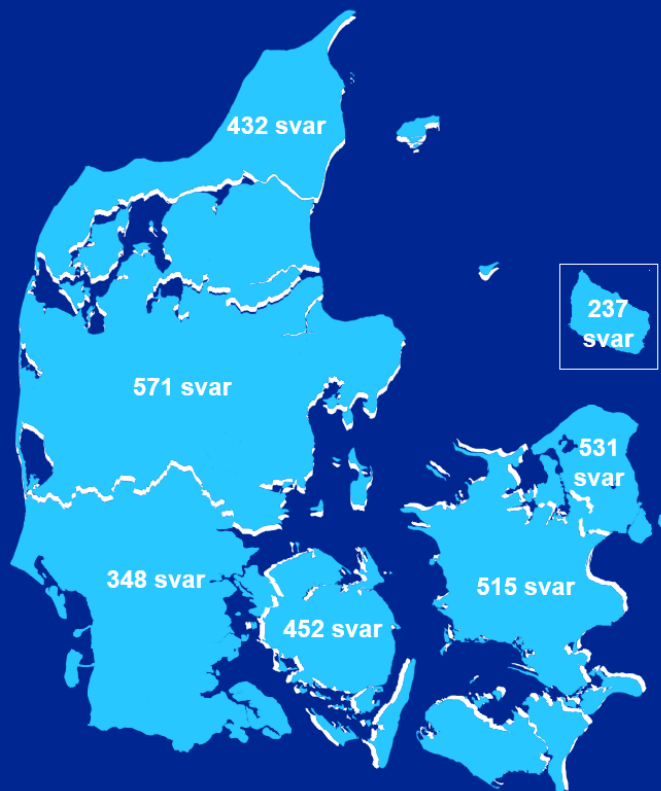


69% af SMV'er, der vurderer egen økonomiske situation som dårlig/meget dårlig, finder det relevant at få rådgivning eller kompetenceudvikling til arbejdet med forsyningskæde. Blandt SMV'er, der vurderer egen økonomiske situation som god/meget god, er andelen 45%.

Undersøgelsens data og metode

Analysen er gennemført af Epinion for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Data er indsamlet via e-Boks, email og telefon i oktober 2022. Data er vægtet med populationsdata fra virksomhedsregistret på branche, størrelse og erhvervshusområde, således data kan betragtes som repræsentativ på disse parametre.

Der er i alt indsamlet 3.086 survey-besvarelser blandt SMV'er med 0-249 ansatte ud fra en tilgang, der sikrer en bred fordeling af svar fra alle erhvervshusområder og brancher i Danmark. Middelfart indgår i Sydjylland og ikke på Fyn Nedenfor kan antallet af svar indsamlet for hvert område ses.



Antal survey-besvarelser fordelt på erhvervshusområder

I dette notat om forsyningskæde og forsyningsikkerhed anvendes en afgrænsning af SMV'er, der har oplevet forstyrrelser i forsyningskæden de seneste 12 måneder. Dette udgør 1.872 SMV'er (61% af alle SMV'er i målingen, 46% vægtet).

I analyserne i notatet indgår dermed kun de SMV'er, der har oplevet forstyrrelser, da disse virksomheder er relevante for at kortlægge omfang, håndtering, oplevede barrierer mm.

Note 1: n = 1.872 virksomheder, der har været ramt af forstyrrelser i deres forsyningskæde.

Note 2: Virksomheder er i spørgsmålet blevet bedt om at se bort fra eventuelle forstyrrelser relateret til energiforsyning.

Note 3: Andelen er opgjort ud fra virksomheder, der har svaret 'Det vil have stor relevans' og 'Det vil have nogen relevans'.

2.3

**Beslutningssag: DK2020 efter 2023 – Sjællands
klimaalliance**

Nuværende og fremtidige opgaver for fælles understøttelse af Sjællands Klimaalliance

1. Nuværende sekretariatsunderstøttelse/Sjællands Klimaforum

Opgaverne er overordnet beskrevet i samarbejdsaftalen mellem KKR Sjælland og Region Sjælland. Her står bl.a. følgende om Sjællands Klimaforum (sekretariatsunderstøttelsen) følgende:

- Bistå kommunerne i at anvende og udfylde de standard-værktøjer/skabeloner og metoder, der følger med DK 2020, og sikre at fejkilder identificeres og rettes.
- Lette kommunernes arbejde ved at udarbejde et fælles katalog over virkemidler til brug for scenarieanalyser.
- Identificere og stille faglig ekspertise og oplæg til rådighed for kommuner, som har "samme" behov for viden inden for sektorerne (landbrug, mobilitet, energi m.v.).
- Bringe kommuner der har de samme udfordringer sammen – ikke alene i den sjællandske geografi men også på tværs af landet.
- Identificere udfordringer, som kræver nationale (EU) løsninger og via KKR-organiseringen formidle disse til nationalt niveau.

2. Vurdering af de nuværende opgaver i forhold til det kommende arbejde i Sjællands Klimaalliance

Det er klart at nogle af disse opgaver ændres, når kommunerne går fra planfase til implementeringsfase. Meget af projektlederens arbejde har f.eks. været at vejlede kommunerne i "Climate Action Planning Framework" (CAPF), der er grundlaget for planarbejdet med DK2020-klimaplanen, og det ændrer sig. Men allerede næste år, skal pilotkommunerne i gang med revisionen af deres klimaplaner, og her vil CAPF igen komme i spil. Denne gang mere som evalueringsværktøj.

Behovet for formidling af faglig ekspertise og erfaringsudveksling på tværs af kommunerne vurderes derimod ikke til at blive mindre i implementerings- og revisionsfasen. Og heller ikke behovet for at identificere barrierer, der kræver nationale eller europæiske løsninger.

3. Kommunernes efterspørgsel fremadrettet

Kommunernes efterspørgsel er afgørende. Der har været tilkendegivelse om tilfredshed med bistanden fra Gate21/projektlederen i forhold til udarbejdelse af DK2020 planen, og at man derfor også gerne vil fortsætte samarbejdet om at implementere klimaplanen.

Projektlederen i Gate21 er blevet bedt om at beskrive yderligere om kommunernes efterspørgsel.

Der peges på, at i den løbende dialog med kommunernes klimamedarbejdere er der kommet input til det fremadrettede arbejde, og at der herfra bl.a. kan nævnes:

- At bibeholde et fagligt understøttende netværk mellem klimamedarbejderne i kommunerne
- Et fagteam, der kan give råd og vejledning på de enkelte fagprojekter.
- En organisering, der kan løfte tværgående implementeringsprojekter med fundraising/ekstern finansiering
- Tværgående support på landbrugs- og transportområdet, hvor kommunerne mangler virkemidler og ressourcer, og som fylder meget i kommunernes CO2-regnskab,
- Sparring til den langsigtede indsats på klimatilpasningsområdet.
- Temaarrangementer og – aktiviteter på tværs af kommunerne har betydning.
- Scope 3/forbrugsrelaterede udledninger – hvordan gør man det? Input til næste skridt.

- Håndtering af manko i 2030 og 2050 (evt. behov for yderligere handlinger for at nå de nødvendige mål)
- Hjælp til monitoreringen og de kommende revisioner af klimaplanerne, men det ligger lidt længere ud i fremtiden.

Hertil peges på, at Gate21 løbende gennemgår kommunernes klimaplaner og ser på potentielle synergier og fælles implementeringsprojekter mellem kommunernes klimaplaner. Dette arbejde vil blive præsenteret for teknisk direktør forum den 10. februar 2023.

Der peges på, at det er oplagt at videreudvikle dette arbejde fremadrettet for at imødegå kommunernes behov og udfordringer så præcist som muligt og understøtte den sektorfaglige implementering af klimaplanerne i kommunerne med den nyeste viden og de bedste værktøjer.

4. Fremadrettede opgaver jf. hovedstadsoplæg

I oplæg til KKR Hovedstaden/hovedstadsregionen, (hvor Gate 21 tilsvarende lægger hus til den tværkommunale sekretariatsunderstøttelse) peges på nedenstående opgaver fremadrettet:

- Overordnet koordinering mellem kommuner, virksomheder og vidensinstitutioner og på tværs af kommunale og regionale grænser, herunder i forhold til aktørerne i den nationale Klimaalliance efter behov.
- Faglig sparring for kommunerne i forbindelse med implementering af klimaplanerne ved at sikre viden om indsatsmuligheder inden for en bred vifte af fagområder fra medarbejdere med forskellige baggrunde.
- Evt. bistå enkelte kommuner med færdiggørelse af deres klimaplan, hvis dette ikke er sket inden udgangen af juni 2023.
- Skabe overblik over potentialet for fælles implementeringsprojekter (udvikle tværgående projekter) gennem direkte dialog med fagmedarbejdere i de enkelte kommuner og indsigt i de enkelte kommuners klimaplaner.
- Afholde tekniske og faglige oplæg samt peergruppe-aktiviteter for fagmedarbejdere i kommunerne
- Arrangere fælles konferencer om fx ny teknologi, organiseringsformer og inddragelsesmetoder
- Gennemføre tværgående tekniske analyser, cost-benefit-analyser og indsamle data (hvis der viser sig et behov)
- Bidrage til fundraising og ansøgninger, der kan understøtte kommunernes DK2020-implementeringsindsatser. Denne indsats ses i tillæg til den almindelige kontingentbetalte projektudvikling i Gate21. Kan helt eller delvist konverteres til finansiering af analyser mv.
- Indspil til arbejdet i Klimaalliancen på nationalt niveau fx arbejde med fælles metoder eller udviklingsspor.

Forslaget indebærer, at en projektleder som i dag kan suppleres med træk på Gate21 øvrige sektorfaglige kompetencer. Argumentet er, at under den faktiske implementering af klimaplanerne kommer kommunerne til at stå overfor en række forskellige fagområder (mobilitet, energiproduktion, varmeproduktion, energirenovering, skovrejsning, forbrugsreduktioner etc.). Her er det relevant at der kan trækkes på medarbejdere med specifikke faglige kompetencer netop indenfor områderne og med erfaringer fra samarbejde med kommunerne.

Projektlederfunktioner og fagkompetencer er ikke adskilt i beskrivelse ovenfor - der vil være overlap.

2.4

Beslutningssag: Rammeaftale for øget rekruttering til velfærdsuddannelser og velfærdsområder

Rammeaftale for øget rekruttering til velfærdsuddannelserne og velfærdsområderne mellem kommuner, region og Absalon

1. Rammeaftalens parter

Rammeaftalen indgås mellem KKR Sjælland for kommunerne i Region Sjælland, Region Sjælland og Professionshøjskolen Absalon.

2. Baggrund

Kommuner og region står i de kommende år over for betydelige udfordringer i forhold til at rekruttere tilstrækkeligt med arbejdskraft på velfærdsområderne. Der opleves også helt aktuelt problemer med at rekruttere uddannede lærere, pædagoger og sygeplejersker. Der vil være færre unge i fremtiden og samtidig oplever Absalon, at antallet af ansøgere til Absalons velfærdsuddannelser er faldende. Det forudsætter et stadigt større fokus på at understøtte søgningen til velfærdsuddannelserne, herunder fokus på både unge, voksne, borgere i arbejde og seniorer, som potentielle ansøgere.

Kommunerne, regionen og Absalon har dermed en stor og fælles opgave og interesse i at sikre tilstrækkeligt med arbejdskraft på velfærdsområderne gennem rekruttering til uddannelserne, uddannelse af tilstrækkeligt og kvalificeret personale samt fastholdelse af de fagprofessionelle i job og i uddannelse.

Med denne rammeaftale forpligter parterne sig til i fællesskab at arbejde med løsninger, der skal medvirke til at sikre kvalificerede medarbejdere til velfærdsområdet.

3. Formål med rammeaftalen

I lyset af udfordringerne og den fælles opgave er parterne enige om udviklingen af en fælles rammeaftale (nærværende dokument), der skal understøtte og sikre et stærkt engagement på tværs af de tre aktører i et dedikeret samarbejde om udvikling, gennemførelse og implementering af målrettede indsatser, der understøtter rekrutteringen til velfærdsuddannelserne og velfærdsområderne i geografien Region Sjælland.

Parterne ønsker således med denne aftale at fastlægge et fælles strategisk fokus og virksomme fælles indsatser, der styrker og systematiserer samarbejdet om uddannelse til velfærdsområderne med henblik på at imødegå rekrutteringsudfordringerne.

Samarbejdet skal særligt sikre:

- At flere vælger professionsuddannelserne på velfærdsområderne. For Region Sjælland er det relevant med fortsat søgning til alle sundhedsprofessioner bredt.
- Mere uddannet arbejdskraft på velfærdsområderne (mere kvalificeret arbejdskraft)
- Øget fastholdelse/tilknytning af ansatte på velfærdsområderne og i uddannelserne.

Der skal samarbejdes om virksomme indsatser før, under og efter. Dvs. der skal arbejdes på i fællesskab at øge søgningen til og afløbet fra velfærdsuddannelserne, og der skal i fællesskab arbejdes på at tilknytte og fastholde de studerende til uddannelserne og arbejdsfeltet.

Gennem et styrket og tæt samarbejde opnår Absalon, kommunerne og Region Sjælland i helhed og på tværs, at der udvikles og skabes indsatser og adgang til fleksible og målrettede forløb og uddannelser, som kan medvirke til, at ovenstående ambition kan opnås.

Partnerskabet er et samarbejde mellem regionen, interesserede kommuner og Absalon. Med aftalen investerer parterne og prioriterer gennemførelse og deltagelse i de udvalgte konkrete indsatser med både økonomi, tid og ressourcer. Det gælder både i forbindelse med udvikling og deltagelse i de konkrete forløb og indsatser.

Aftalen er et supplement til det samarbejde, der på forskellige vis allerede eksisterer mellem parterne (herunder lokale samarbejdsaftaler), og de indsatser der ellers foregår på området. Aftalen sikrer den overordnede fælles ambition og stærke engagement på tværs af parterne om at øge rekruttering til uddannelser og jobs på velfærdsområderne i Region Sjælland.

4. Aftalens indhold

Parterne har som ambition på sigt at udvikle og igangsætte indsatser særligt ift. følgende områder:

- a) Dagtilbudsområdet (pædagog)
- b) Skoleområdet (lærer)
- c) Sundheds- og ældreområdet (sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter, ernæring og sundhed, jordemoder og radiograf)
- d) Socialområdet (pædagog og socialrådgiver)

Der udvikles og arbejdes med målrettede indsatser og uddannelser inden for områderne, der bidrager til partnerskabets overordnede ambition. Indsatserne i partnerskabet udvikles som udgangspunkt med og til alle kommuner og regionen på tværs af ovennævnte områder, fagligheder og målgrupper.

Der arbejdes i udgangspunktet med få udvalgte tværgående indsatser, som regionen og de 17 kommuner kan vælge at koble sig på. De konkrete indsatser baseres på et reelt behov i den enkelte kommune og i regionen. Der kan med fordel arbejdes med indsatser i grupper af flere kommuner, som ønsker at arbejde med samme type indsatser. Dette for at sikre en koncentreret indsats med effekt og succes samt sikre den nødvendige volumen til gennemførelse af hold og aktiviteter.

Med inspiration i best practice eksempler fra allerede eksisterende samarbejder mellem Absalon og udvalgte kommuner og regionen (jf. bilag) foreslås det, at der arbejdes med udbredelse og udvikling af følgende konkrete indsatsområder (tilgængelige for alle kommuner hvis den enkelte kommune ønsker det):

1. **Før uddannelse:** For eksempel opkvalificering af ufaglærte medarbejdere på velfærdsområderne lærer og pædagog med udgangspunkt i best practicemodellen fra Holbæk Kommune
2. **Under uddannelse:** For eksempel fleksible uddannelsesmodeller med inspiration i merituddannelsesmodellen fra Køge Kommune og skolebaseret læreruddannelse fra bl.a. Guldborgsund, Lolland og Slagelse Kommune. Uddannelse under arbejde.
3. **Efter uddannelse:** For eksempel onboarding af nye medarbejdere med udgangspunkt i modellen fra det eksisterende samarbejde med Region Sjælland om onboarding af nyuddannede sygeplejersker

5. Organisering og samarbejde

Organiseringen omkring rammeaftalen er generelt tænkt let og så vidt muligt med brug af eksisterende fora og med samarbejde på tværs i grupper om konkrete indsatser, hvor afsættet for det, der samarbejdes om, er de enkelte kommuner/regionens specifikke behov og ønsker inden for ovennævnte indsatsområder.

Styregruppe

Der nedsættes en overordnet styregruppe med repræsentation fra de 3 parter. Styregruppen har det overordnede ansvar for beslutninger ift. samarbejdet/rammeaftalen og afstemmer tilsvarende evt. fælles eksternt kommunikation.

Styregruppen mødes ved behov og minimum 1 gang årligt og drøfter og evaluerer aftalen, status på samarbejdet og gennemførte aktiviteter. Herunder evt. behov for opfølgning ift. allerede igangsatte fælles strategiske indsatser. (Som samarbejdet skrider frem med flere igangværende indsatser, kan der blive behov for en mere formaliseret styring fra styregruppen). Styregruppen kan ved behov opstille fælles indsatsområder/en fælles handleplan for det kommende år. Forslag til en evt. mere samlet handleplan til behandling af styregruppen udarbejdes af Absalon på baggrund af dialog med de enkelte kommuner/grupper.

I opstartsperiode kan det være nødvendigt med supplerende møder for at løbe initiativet i gang.

Styregruppen består af:

- Kommunaldirektør Rasmus Bjerregaard Holbæk Kommune, KKR's Uddannelsesgruppe (formand)
- Yderligere 2 kommunerepræsentanter, der tilsvarende er repræsenteret i KKR's uddannelsesgruppe
- Rektor Camilla Wang, Absalon
- Direktør Daniel Schwartz Bojsen, Absalon
- 1 repræsentant fra Region Sjælland

KKR Sjællands uddannelsesgruppe med deltagelse af regionen og Absalon fungerer som referencegruppe.

Dagsordener og materiale til styregruppe og referencegruppe udarbejdes i fællesskab af kommunerne/KKR's sekretariat, Absalon og Region Sjælland.

6. Konkrete indsatser i det operationelle spor

Arbejdet i det operationelle spor om udvikling, igangsætning og implementering af konkrete indsatser er beskrevet nedenfor.

Absalon vil som afsæt for konkrete indsatser/tilbud og som en del af indsatsen i 2023 gå i dialog med de enkelte kommuner og regionen om deres konkrete behov for indsatser inden for aftalens område.

Med afsæt i tilkendegivelser fra regionen og de enkelte kommuner arbejdes der videre i grupper af flere kommuner/regionen på de respektive indsatsområder. Afsættet for grupperne er de enkelte kommuners/regionens interessetilkendegivelser. Interessetilkendegivelserne for et eller flere specifikke indsatsområder er herefter afsæt for mere konkrete operationelle dialoger, kortlægning af konkrete behov og aftaler med Absalon om igangsættelse af indsatser.

Igangsættelse af de konkrete indsatser skal basere sig på et realbillede (data) af de faktiske behov i de enkelte kommuner. Kommunerne afdækker disse og beslutter i dialog med Absalon, hvilke konkrete indsatser, der sættes i værk. Dette for at skabe så kvalificerede indsatser som muligt.

7. Om deltagelse i konkrete aktiviteter og økonomi

Det er de enkelte parter (de enkelte kommuner, Region Sjælland og Absalon), der tager konkret og endelig stilling til deltagelse i aktiviteter med økonomiske og arbejdsmæssige/faglige konsekvenser.

For de 17 kommuners vedkommende vil tilslutning til aktiviteter med økonomiske/arbejdsmæssige/faglige konsekvenser blive besluttet af den enkelte kommune. Tilsvarende sker inddragelse af de faglige organisationer i de enkelte initiativer på hhv. kommunalt/regionalt niveau.

Den konkrete samarbejdsorganisering sammensættes fra initiativ til initiativ i de grupper af kommuner, der tilslutter sig indsatsen.

Hvor det er muligt og giver mening inddrages og konsulteres eksisterende fora som f.eks. RKSS (Regionalt Kommunalt Strategisk sundhedsuddannelsesforum) eller sygehusklyngerne ift. uddannelsen til sygeplejerske og styregruppen for rammeaftalen ift. initiativer rettet mod det specialiserede social- og undervisningsområde, og det sikres ift. uddannelsen til pædagog, at det nedsatte politiske udvalg inddrages ved forslag, der vedrører udvalgets arbejde, dvs. den årlige dimensionering og fordelingen af praktikpladser.

Ifølge ressourcetilførsel, proces og økonomi vil der være forskel på, hvorvidt den pågældende indsats er udbredelse af et eksisterende forløb klar til implementering/udbud, eller om det er indsatser med behov for udvikling. Ved efter- og videreuddannelse (EVU-aktiviteter) vil der være deltagerbetaling. Indsatser som ligger udenfor kursusdrift såsom netværksarrangementer, temadage, workshops, udvikling af grunduddannelse og/eller fleksible uddannelsesmodeller m.v. igangsættes og afholdes efter økonomi- og governance model aftalt mellem parterne i de operationelle spor omkring den konkrete indsats.

Fælles fundraising/puljeansøgninger ol. vil også kunne være en mulighed og forventes afsøgt. Disse kan understøttes af Region Sjællands fondskontor.

8. Ikrafttræden og varighed

Aftalen træder i kraft ved beslutning på KKR møde den 8. februar 2023. Aftalens parter kan til enhver tid indstille ønske til styregruppen om genforhandling eller revurdering af aftalen.

2.4

Beslutningssag: Rammeaftale for øget rekruttering til velfærdsuddannelser og velfærdsområder

Bilag

Best practice eksempler på eksisterende samarbejder mellem Absalon og kommuner

Eksemplerne herunder er udviklet og afprøvet inden for ét eller flere velfærdsområder og i samarbejde med en eller flere kommuner. Alle eksempler har potentiale til udbredelse og anvendelse på flere sektor- og fagområder.

Eksempler på konkrete afprøvede indsatser med potentiale:

Før uddannelse

1. *Opkvalificering af ufaglærte medarbejdere på velfærdsområderne*

Eksempel: Partnerskabsaftale med Holbæk Kommune om bl.a. opkvalificering af lærervikarer

Absalon samarbejder med Holbæk Kommune om indsatser relateret bl.a. til rekruttering og kvalitetsløft på lærerområdet. Som en del af dette samarbejde er der specifikt arbejdet med at tilbyde kurser med fokus på opkvalificering af kommunens lærervikarer, hvor flertallet kommer direkte fra gymnasiet (4., 5. og 6.g'erne).

Som en del af kursusforløbet tilegner de unge vikarer sig basale pædagogiske kompetencer, og de unge får en indføring i faglige områder som fx klasseledelse og didaktik. Underviserne tager udgangspunkt i, hvad vikarerne finder relevant. Indsatsen bidrager både til et kvalitetsløft i deres eksisterende virke som vikarer, men også til rekrutteringsdagsordenen. Ved at dygtiggøre sig og opnå et indledende kendskab til læreruddannelsens grundfag vækkes de unges interesse for at uddanne sig til lærer.

Undervisningen foregår i Holbæk Uddannelses- og Studieceter med undervisere fra læreruddannelsen på Absalon.

Holbæk og Absalon har samarbejdet om kurserne af to omgange med stor succes. Læs evt. mere i presseomtalen her [Dygtige vikarer og flere uddannede lærere \(holbaek.dk\)](http://holbaek.dk).

Af konkrete fordele ved denne indsats kan nævnes:

- Kvalitetsløft af vikarer
- Rekrutteringsindsats allerede som et pre-forløb
- De unge bevarer tilknytningen til kommunen (de bliver boende i kommunen under opkvalificeringsforløbet samt forhåbentlig også under og efter evt. søgning til læreruddannelsen).

Et lignende forløb er igangsat på det pædagogiske område i samarbejde mellem Absalon og Lejre Kommune, hvor der tilbydes opkvalificeringskurser for de unge pædagogmedhjælpere. Model og formål er lig indsatsen fra Holbæk Kommune, hvor formålet både er et kvalitetsløft af kommunens pædagogmedhjælpere samt forhåbentlig at kunne inspirere de unge til at søge uddannelsen som pædagog.

Under uddannelse

2. *Fleksible uddannelsesmodeller*

Eksempel: Flexibel merituddannelsesmodel i samarbejde med Køge Kommune

Absalon tilbyder en fleksibel meritpædagoguddannelse, som tilgodeser, at de studerende under uddannelsen samtidig kan være tilknyttet deres arbejdsplads. 1. studieår, også kaldet grundfagligheden, er på fuld

tid med fremmødeundervisning én dag om ugen. De øvrige dage er tilrettelagt med e-læringsaktiviteter, hvor den studerende selv kan planlægge sin studietid. 2. og 3. studieår er på deltid og kaldes specialiseringsdelen. Den er tilrettelagt med fremmødeundervisning hver 5. weekend (fredag/lørdag) og e-læringsaktiviteter i de mellemliggende uger, hvor den studerende selv kan planlægge sin studietid.

Den fleksible merit kan udbydes på alle Absalons campusser fx Nykøbing Falster, Vordingborg, Næstved, Slagelse, Roskilde og Holbæk og den kan tilpasses til en eller flere kommuners behov. Undervisningen kan også foregå i kommunens lokaler. Absalon har et igangværende konkret samarbejde med Køge Kommune, hvor den fleksible meritmodel er tilpasset til kommunens specifikke behov og ønske om fysisk fremmøde tre dage om ugen på 1. studieår, hvorefter den på 2. og 3. studieår overgår til undervisning hver 5. weekend og e-læringsaktiviteter. Undervisningen foregår på campus Køge.

Denne model har potentiale til udbredelse og tilpasning til øvrige kommuner. Af fordele ved denne model kan nævnes:

- Fleksibel
- Hybridmodel
- Arbejdsgivervenlig
- Den studerende bevarer tilknytningen til arbejdspladsen
- Bidrager til fastholdelsen
- Kan tilpasses til den enkelte kommunes behov og eller grupper af kommuner

Eksempel: Den skolebaserede læreruddannelse i samarbejde med kommunerne

Den skolebaserede læreruddannelse er en 4 årig læreruddannelse, hvor den studerende/medarbejderen arbejder 2 dage om ugen på en skole. Stilling og læreruddannelsesforløb konstrueres i et stærkt samarbejde med den enkelte skole og kommune. Formålet er at få uddannet flere lærere og målgruppen er ofte ufaglærte ansatte i folkeskolen, som dermed ikke har en læreruddannelse, men hvor fx skolelederen ønsker at beholde og opkvalificere vedkommende. Den studerende har fast tilknytning til skolen og lokalområdet samt en kendt fast indkomst under uddannelsen.

Absalon samarbejder i dag helt konkret med flere kommuner i regionen omkring den skolebaserede læreruddannelse fx Guldborgsund, Lolland, Vordingborg og Slagelse. Samarbejdet er baseret på kommunens data på lærermangel (fx mangel på tysklærere eller biologilærere). I samarbejde udarbejdes både stillingsopslag og tilpasning af Absalons uddannelsesplaner, så de passer specifikt til behovet i kommunen. Eksempelvis oplever Lolland Kommune en markant lærermangel, og her har samarbejdet omkring den skolebaserede læreruddannelse haft meget positive resultater.

Af særlige fordele ved den skolebaserede læreruddannelse kan nævnes:

- De studerende bevarer tilknytningen til både skole og område
- De studerende bevarer en fast kendt løn (de får både SU samt løn)
- Ufaglærte lærere fastholdes i faget
- Understøtter fastholdelsen af kvalificerede medarbejdere
- Tilpasses den enkelte kommunes specifikke lærermangel med bl.a. målrettede uddannelsesplaner
- Modellen har potentiale til at kunne udbredes på øvrige af Absalons professionsuddannelser.

Efter uddannelse

3. Onboarding af nye medarbejdere

Eksempel: Onboarding af nyuddannede sygeplejersker i samarbejde med Region Sjælland

Absalon samarbejder med Region Sjælland omkring en særlig onboardingindsats med fokus på at sikre bedre overgang efter endt uddannelse til job samt at arbejde med en fælles fast struktur for onboarding og introduktion af nyuddannede nyansatte.

Målgruppen for indsatsen er:

- Nyuddannede nyansatte sundhedsprofessionelle
- Nyuddannede op til 2 år
- Nyansatte på til 1 år
- Ledere med ansvar for onboarding
- Personale med ansvar for introduktion og oplæring.

Formål et med indsatsen er at understøtte og udvikle den nyuddannedes kliniske og faglige kompetencer med samtidig fokus på den nyuddannedes følelse og oplevelse af faglig tilstrækkelighed og klinisk beslutningskompetence samt at tiltrække, udvikle og fastholde medarbejdere og ledere med de rette kompetencer og dermed skabe stærke faglige miljøer. Forløbene afholdes lokalt på sygehusene.

Konkret har der været forløb i supervision- og simulationsforløb med meget positive evalueringer. Bl.a. siger deltagerne:

- små grupper giver tryghed, alle kan komme til orde, alle i samme båd
- man får mulighed for at dele bekymringer, usikkerhed i fortroligt forum
- det er godt at prøve at holde fokus - også på det positive - når hverdagen flyver afsted
- det er rart at spejle sig i andres virkelighed
- man får mulighed for at se forskelligheder
- faglig sikkerhed og tryghed styrkes i trygge rum med ro og refleksion

Evaluering af forløb med kursus for personale med ansvar for introduktion og oplæring er også positive:

- Giver relevante arbejdsredskaber, der giver mulighed for forbedringer i praksis
- Erfaringsudveksling med andre er givende og inspirerende
- Har fået ideer til videre arbejde med introduktion, oplæring og onboardingprogrammer
- Relevant og anvendeligt

Potentialet for at udvide konceptet til deltagelse af flere faggrupper stadig med lokal afholdelse er i den grad til stede. Konceptet kan overføres til alle områder hvor især borgerkontakt er i fokus. Problematikker med rekruttering og fastholdelse er alle elementer hos pædagoger, lærere, socialrådgivere og sygeplejersker i hjemmeplejen og andet sundhedspersonale, som derfor vil være oplagte at lave forløb for.

Et samarbejde mellem kommunerne kan sikre, at kurserne kan oprettes på tværs med henblik på at enkelte afdelinger/steder ikke kan stille med 4-6 personer. Samtidig kan det tværfaglige og tværkommunale understøtte vidensdeling inden for den enkelte profession og faglige miljø.

Supplerende: Partnerskabsaftale med Region Sjælland som eksempel på en governancemodel omkring et bredt funderet samarbejde:

Absalon har en igangværende partnerskabsaftale med Region Sjælland vedrørende strategisk kompetenceløft i Region Sjælland.

Region Sjælland har som strategisk mål at være en attraktiv arbejdsplads, der kan tiltrække, udvikle og fastholde medarbejdere og ledere med de rette kompetencer og dermed skabe stærke faglige miljøer. For at understøtte dette bevilgede Regionsrådet i Region Sjælland 20 millioner til at styrke regionens medarbejdere og lederes muligheder for kompetenceudvikling, og indgik en partnerskabsaftale med Absalon om udmøntningen af puljen.

Partnerskabet er organiseret med en overordnet styregruppe med repræsentation af begge parter, sekretariatsunderstøttelse samt operationelle fag- og indsatsspor også med repræsentation fra begge parter.

Det tætte partnerskab og samarbejde har bl.a. resulteret i:

- Oprettelsen af radiografuddannelsen i Region Sjælland
- Oprettelsen af en mammografiassistentuddannelse i Region Sjælland
- Diplomforløb for ledere i Region Sjælland
- Onboardingforløb for sygeplejersker i Region Sjælland
- Specialiseret efteruddannelse på områder som infektionshygiejne og kritisk syge patienter.

Der er således gode succeser i det fælles projekt, og de foreløbige evalueringer er positive både hvad angår fagligt indhold samt det tætte organisatorisk set-up og governance model.

2.6

**Beslutningssag: Dimensionering af uddannelsen til
pædagog 2023/2024**

Til de kommunale kontaktråd

Indstilling om optag på pædagoguddannelsen i studieåret 2023/2024

10. januar 2023

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen indkalder hermed de kommunale kontaktråds indstilling til optag på pædagoguddannelsen i studieåret 2023/2024.

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**
Uddannelsesudbud og Optag

De kommunale kontaktråd bedes indstille et samlet optag fordelt på regionens institutioner efter en vurdering af antallet af praktikpladser, der er til rådighed i regionen.

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

Styrelsen skal samtidig bede om, at antallet af studiepladser fordeles på de tre specialiseringer: dagtilbudspædagogik, skole- og fritidspædagogik og social- og specialpædagogik på baggrund af antal praktikpladser inden for hver af specialiseringerne.

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Sidsel Dorthea Vedel
Tel. 72 31 84 79
dimensionering@ufm.dk

Institutionsnavn	Samlet antal studiepladser	Specialisering	Antal studiepladser per specialisering
Københavns Professionshøjskole		Dagtilbudspædagogik	
		Skole- og fritidspædagogik	
		Social- og specialpædagogik	
Professionshøjskolen Absalon		Dagtilbudspædagogik	
		Skole- og fritidspædagogik	
		Social- og specialpædagogik	
UC Syddanmark		Dagtilbudspædagogik	
		Skole- og fritidspædagogik	
		Social- og specialpædagogik	
UC Nordjylland		Dagtilbudspædagogik	
		Skole- og fritidspædagogik	

Ref.-nr.
38475

Institutionsnavn	Samlet antal studiepladser	Specialisering	Antal studiepladser per specialisering
		gogik	
		Social- og specialpædagogik	
		Dagtilbudspædagogik	
VIA University College		Skole- og fritidspædagogik	
		Social- og specialpædagogik	
		Dagtilbudspædagogik	
UCL Erhvervsakademi og professionshøjskole		Skole- og fritidspædagogik	
		Social- og specialpædagogik	

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Indstillingerne bedes sendt til dimensionering@ufm.dk senest **den 10. februar 2023**.

Med venlig hilsen

Sidsel Dorthea Vedel
studentermedhjælper

2.7

**Orienteringssag: Regeringsgrundlaget – initiativer på
beskæftigelsesområdet**

KL's læsning af regeringsgrundlaget på beskæftigelses- og integrationsområdet

Nedenfor følger en uddybning af KL's reaktion på regeringsgrundlaget med fokus på beskæftigelses- og integrationsområdet.

Beskæftigelse

Jobcentrene nedlægges

Den nuværende jobcenterkonstruktion står til at blive nedlagt. KL er ikke overraskede og heller ikke uenige i, at konstruktionen omkring jobcentrene med fordel kan ændres. Vigtigst er det, at den kommunale forankring bevares – og det lader regeringsgrundlaget ikke til at ville ændre grundlæggende på. Udmeldingen bidrager dog til en høj grad af usikkerhed blandt medarbejdere og ledere i jobcentrene, da der ikke er fremlagt en proces eller konkrete bud på, hvilke opgaver kommunerne ikke længere skal løse i fremtiden. I KL skal vi gå konstruktivt ind i dialogen og spille en aktiv rolle i at gentænke både de organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer omkring beskæftigelsesindsatsen.

Besparelser for 3 mia. kr. frem mod 2030

Besparelser på knap 30 pct. af udgifterne til den kommunale beskæftigelsesindsats står til at blive en stor udfordring for kommunerne i de kommende år. Igen er KL ikke overraskede over udfaldet, men naturligvis bekymrede for, hvilken betydning det vil have for den indsats, som vi kan levere – ikke mindst over for de borgere, som har mest brug for den. Det er dog en betydelig lettelse, at besparelserne ikke står til at blive effektueret nu og her, men gradvist skal hentes over en årrække frem mod 2030. Samtidigt er der lagt op til brede rammer for udmøntningen, hvor KL forventer at skulle spille en aktiv rolle i at definere den rette vej.

Frisættelse fra statslige regler og proceskrav

Regeringen lægger op til en 'omfattende frisættelse' på tværs af velfærdsområderne, og denne gang lader beskæftigelsesområdet til at blive et særligt prioriteret område. Besparelserne skal hentes gennem en frisættelse fra statslige proceskrav og dermed et større rum til lokalt at tilrettelægge en meningsfuld beskæftigelsesindsats med fokus på den enkelte borgers behov, evner og ønsker. I KL har vi i mange år arbejdet for frisættelse på beskæftigelsesområdet, og flere end halvdelen af alle kommuner har tilkendegivet interesse i at blive frisat på området. KL-sekretariatet har en klar forventning om, at beskæftigelsesindsatsen skal gentænkes fra bunden. I konkretiseringen af vores udspil er der lagt op til en ny rammelov, som KL kommer til at forfølge, når ambitionerne om reel frisættelse skal følges til dørs.

Større rolle til a-kasser og private aktører

Regeringsgrundlaget lægger op til, at a-kasser og private aktører skal spille en større rolle i indsatsen til de stærke ledige, som vil få mere valgfrihed. Vi udviser i KL's udspil åbenhed over for et bredere ejerskab til beskæftigelses-

Dato: 9. januar 2023

Sags ID: SAG-2022-05370
Dok. ID: 3286366

E-mail: LIBL@kl.dk
Direkte: 3370 3551

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

indsatsen baseret på partnerskaber med andre aktører, men vi er fortsat bekymrede for en opdeling af beskæftigelsesindsatsen i et a- og b-hold, og den betydning det vil have for samspillet med virksomhederne. For KL er det fortsat centralt, at ansvaret for indsatsen er kommunalt forankret. KL vil fortsat arbejde for de bedst mulige rammer for samarbejdet i overgangene mellem aktører, tidlig indsats til borgere i risiko for langtidsledighed og en finansiering, som følger med ansvaret for indsatsen.

Indsatsen til de mest socialt udsatte skal redefineres

Regeringen vil redefinere indsatsen til de mest socialt udsatte, som fremover ikke skal være en del af beskæftigelsessystemet. KL er helt enig i, at der er behov for at se på rammerne for indsatsen til udsatte borgere, som er centralt pejlemærke i KL's udspil. Der er borgere med en væsentligt nedsat arbejdssevne, der i dag venter for længe på en afklaring, som alene skal tilbydes en social indsats. KL er enige i, at udsatte borgere skal opleve at blive mødt på deres præmisser, men at kommunerne (i det omfang det er muligt) skal bevare et beskæftigelsesfokus i indsatsen – først og fremmest af hensyn til den enkelte borgers livskvalitet og mestring. Det er endnu uklart, hvordan regeringen vil afgrænse målgruppen af borgere, som ikke længere skal være omfattet af en beskæftigelsesindsats, og det står ikke nævnt noget sted, om man har tænkt sig at videreføre planerne om en ny hovedlov om helhedsorienterede indsatser. KL ser frem til at bidrage til en konkretisering.

Kritisk gennemgang af sygedagpengeområdet

Regeringen har fortsat til hensigt at gennemføre en kritisk gennemgang af sygedagpengeområdet med henvisning til at syge borgere ikke skal komme i klemme i systemet. KL har længe ment, at der er behov for at rydde op i reglerne om rehabiliteringsteams, forlængelsesregler og jobafklaringsforløb og ser frem til at bidrage til arbejdet. KL-sekretariatet undrer sig imidlertid over, at den planlagte kritiske gennemgang af reglerne om førtidspension og fleksjob ikke er nævnt i regeringsgrundlaget.

Kontanthjælpsaftalen skal gentænkes

Den politiske aftale om et nyt kontanthjælpssystem, som blev indgået kort før sommerferien, står i regeringsgrundlaget til at skulle gentænkes på ny med henvisning til Ydelseskommisionens anbefalinger. De midler, der ellers skulle være brugt på det midlertidige børnetilskud i 2023, vil blive afsat som en pulje til økonomisk udsatte børnefamilier og indgå i den foreslåede inflationshjælp. KL-sekretariatet vurderer, at det er positivt med en gentænkning af aftalen, som giver en ny mulighed for en reel forenkling af ydelsessystemet i henhold til Ydelseskommisionens anbefalinger. I KL ser vi frem til at bidrage til en nærmere konkretisering.

Sammenlægning af Arne-pension og seniorpension

Retten til tidlig pension (Arne-pensionen) og seniorpensionen står til at blive sammenlagt til én ny ordning med to indgange: En rettighedsbaseret model og en visitationsmodel. I KL er vi positivt indstillede over for en sammenlægning af ordningerne, som indebærer en forenkling for kommunerne. Ydelseniveauet er normalt ikke et område, som KL forholder sig til.

Seniorjobordning afskaffes

Det har i kommunerne længe været et ønske af afskaffe seniorjobordningen, som er administrativt tung og svær at løfte i praksis. KL ser særdeles positivt på dette element af regeringsgrundlaget.

Dato: 9. januar 2023

Sags ID: SAG-2022-05370
Dok. ID: 3286366

E-mail: LIBL@kl.dk
Direkte: 3370 3551

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Fokus på borgere med handicap

Regeringen vil udarbejde en handlingsplan med det formål at skabe bedre muligheder for borgere med handicap og sætte mål for, at flere med handicap kan blive en del af arbejdsfællesskabet med fleksible uddannelsesveje og lettere adgang til hjælpemidler. KL-sekretariatet arbejder netop nu med en konkretisering af KL's politik ift. beskæftigelsesindsatsen for borgere med handicap, som udvalget snart vil blive præsenteret for.

Øget arbejdsudbud

Regeringen lægger op til at øge den strukturelle beskæftigelse med 45.000 i 2030. Heraf tilvejebringes 4.000 årsværk via et nyt erhvervsstøttesystem og 13.500 skal findes via tre hovedspor: flere arbejder i flere timer, flere i arbejde, flere får de rette kompetencer. I KL er vi ikke overraskede over de potentialer der peges på (bl.a. seniorer, unge, færre langtidsledige, udenlandsk arbejdskraft, uddannelse og flere ikke-vestlige indvandrere i arbejde), da en del af disse allerede blev anvist i den tidligere regerings 2030 plan. KL ser positivt på et ønske om at øge beskæftigelsen, men ser en udfordring i at man samtidig ønsker at spare på beskæftigelsesindsatsen. Det kan have en negativ effekt på det samlede arbejdsudbud.

Integration

37 timers arbejdspligt

Regeringen vil indføre en ny arbejdspligt, der erstatter passiv forsørgelse med en pligt til at bidrage i 37 timer om ugen for borgere med et integrationsbehov. Nyankomne og herboende indvandrere skal mødes med krav og forventninger om selvforsørgelse. Målet med den nye arbejdspligt er, at flere tilknyttes det danske arbejdsmarked og får et arbejde.

Forslaget har tidligere været fremført og behandlet i KL, men blev skrinlagt ifm. krigen i Ukraine og har derfor ikke været behandlet i det nuværende udvalg. KL har tidligere udtrykt enighed med regeringen i, at ledige med integrationsbehov skal have en mere aktiv indsats. I KL er vi enige i, at borgerne skal mødes krav og forventninger om at komme i beskæftigelse, og at vi skal sikre os, at de ledige reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. KL mener dog ikke, at en 37 timers arbejdspligt er den rigtige at vej at gå. For kommunerne vil en 37 timers arbejdspligt være omkostningstungt og indføre et "tælleri", som regeringen ellers vil væk fra i den brede beskæftigelsesindsats. Der er stor risiko for aktivering for aktiveringens skyld uden jobeffekt. ¹

Regeringsgrundlaget indeholder ikke information om målgrupper og indhold i 37 timers arbejdspligt. KL hæfter sig ved, at nytteindsats ikke er nævnt. KL forudser derudover, at målgruppen bliver større end 22.600 borgere pga. de mange ukrainske flygtninge.

Trepartsforhandling om IGU

Regeringen vil invitere til trepartsforhandlinger om en udvidelse af integrationsgrunduddannelsen (IGU), der kan bidrage til, at flere flygtninge og familiesammenførte til flygtninge integreres på det danske arbejdsmarked. KL

¹ Af et notat fra Beskæftigelsesministeriet fra september 2021 fremgik det, at 22.600 borgere ville være omfattet af 37 timers arbejdspligt. Det skønnedes, at forslaget ville medføre merudgifter på 90 mio. kr. i 2023, stigende til 200 mio. kr. i 2025 og frem. Beskæftigelseseffekten blev skønnet til at være 250 personer.

Dato: 9. januar 2023

Sags ID: SAG-2022-05370
Dok. ID: 3286366

E-mail: LIBL@kl.dk
Direkte: 3370 3551

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4



bakker op om en udvidelse af IGU'en og har i de seneste trepartsforhandlinger foreslået en udvidelse af målgruppen, således at IGU også kan være for borgere over 40 år, for familiesammenførte til danskere og indvandrere, samt for borgere med længere opholdstid end 10 år i Danmark.

Dato: 9. januar 2023

Sags ID: SAG-2022-05370
Dok. ID: 3286366

E-mail: LIBL@kl.dk
Direkte: 3370 3551

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4

2.8

**Orienteringssag: Holmene – status for
interessevaretagelse i KKR Sjælland**

Køge Bugt - Samarbejdet om Holmene

Fremstilling

Sagsprocedure

Økonomiudvalget og Byrådet.

Resume

Indstilling

Administrationen indstiller,

- 1. at etableringen af ni kunstige erhvervsøer i Køge Bugt bør stoppes*
- 2. at Køge Bugt udpeges som en Marine Naturnationalpark*

Sagsbeskrivelse

Hvidovre Kommune og den tidligere VLAK-regering indgik i 2019 som led i udspil til "Hovedstaden 2030" en aftale om at påbegynde arbejdet med at etablere ni kunstige erhvervsøer i forlængelse af Avedøre Holme. Erhvervsøerne vil udgøre et areal på 320 hektar med plads til op til 380 nye virksomheder, 12.000 nye arbejdspladser og et helt nyt renseanlæg. Projekt Holmene kan ses i dette link <https://holmene.com>.

Argumenterne for etableringen af ni kunstige erhvervsøer har bl.a. været, at det vil muliggøre tiltrækningen af grønne erhverv, styrke vækstskeletet og øge kapaciteten af Hovedstadskommunernes spildevandsrensning.

Etableringen af ni kunstige erhvervsøer i forlængelse af Avedøre Holme indebærer dog en række problemstillinger af både miljø- og forureningsmæssig karakter for de omkringliggende kommuner og disses borgere – samt også bredere erhvervsmæssige konsekvenser for hele Hovedstadsområdet og store dele af Sjælland.

Borgmestrene i Brøndby, Vallensbæk, Ishøj, Greve, Solrød, Køge og Stevns Kommune har derfor etableret et samarbejde for i fællesskab at kunne tage stilling til Holme-projektet og en mere bæredygtig udvikling af Køge Bugt. Vedlagte notat beskriver de udfordringer og problemstillinger, der vil være for kommunerne ved etablering af Holmene. Borgmestre ønsker nu, at alle byråd med denne sag, tager stilling til projektet jf. indstillingen.

Etableringen af Holmene vil få store og vidtrækkende konsekvenser for borgere og miljøet omkring Køge Bugt. Både i form af markante støj- og trafikgener i 20 års byggefase og i form af øget forurening af såvel et land- og havmiljø, som allerede i dag er belastet.

Der er allerede 350 hektar ledig erhvervsjord i kommunerne omkring Køge Bugt, - og i hele

Hovedstadsregionen er der mere end 1.100 hektar ledig erhvervsjord. Hertil kommer store arealer på resten af Sjælland. Der er derfor intet behov for de 320 hektar, som er foreslået etableret ude i Køge Bugt syd for Avedøre Holme. Derfor bør projektet stoppes.

For at sikre Køge Bugt mod yderligere spildevandsudledning, forurening, klapning, sandsugning og nye erhvervsøer anbefales det at der arbejdes for, at Køge Bugt bliver en Marina Naturnationalpark.

Lovgrundlag

Økonomiske konsekvenser

Øvrige konsekvenser

Kommunikation

Tidsplan

Øvrige forhold

Sagens forløb

28-11-2022 Økonomiudvalget

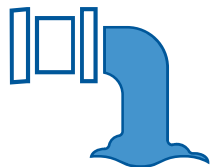
Økonomiudvalget anbefaler overfor Byrådet, at administrationens indstilling godkendes. Brigitte Klinskov Jerkel (C) undlod at tage stilling.

2.8

**Orienteringssag: Holmene – status for
interessevaretagelse i KKR Sjælland**

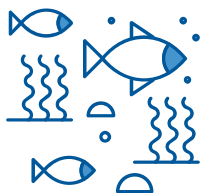
Holmene øger forureningen af Køge Bugt

Stop Holmene



Større spildevandsudledning

23.600.000.000 så mange liter rensed spildevand udledes hvert år i Køge Bugt.¹ Hvis alle hovedstadens spildevandsanlæg samles på Holmene, vil den årlige spildevandsudledning i Køge Bugt **stige med over 380%** Selvom det er rensed, vil det føre til en væsentlig større kvælstofudledning til det allerede belastede havmiljø.



Havmiljøet er udfordret

Allerede i dag er havmiljøet i Køge Bugt udfordret.² Det vil blive forværret af 20 år med byggeri, hvor der skal **dumpes mere end 47.000.000 tons jord**³ for at bygge ni kunstige øer.



380 flere industrielle virksomheder

Op mod 380 nye virksomheder på ni kunstige øer kan hurtigt **gå fra at være grønne til at blive sorte**. Særligt når den nuværende erhvervsprofil på Avedøre Holme rummer store risikovirksomheder og tung industri.⁴ Hvidovre Kommune planlægger, at der skal komme mere af det samme på Holmene.

Der er ikke behov for Holmene

De to bærende argumenter for at opføre ni kunstige erhvervsøer er behovet for erhvervsgrunde og behovet for at skabe plads til et samlet større rensningsanlæg. Argumenterne er uholdbare.



Hvorfor skal Køge Bugts borgere og miljø bøde for Hvidovre Kommunes kunstige øer?

Masser af ledig erhvervsjord

Der er allerede i dag 350 hektar erhvervsjord ledig i kommunerne omkring Køge Bugt.⁶ Hvidovre Kommunes erhvervsøer skal give 320 hektar ledig jord,⁷ men det er allerede til rådighed. Hvorfor 20 år med byggegener, når behovet allerede er dækket?

Rensningsanlægget kan blive, hvor det er

Undersøgelser viser, at der er plads til, at rensningsanlægget Lynetten bliver, hvor det er.⁵ Også selvom det skal udbygges senere. Hvorfor bygge en ny ø til rensningsanlæg og forurene Køge Bugt yderligere, når der ikke er behov?

Naturen og miljøet i Køge Bugt skal forbedres, ikke forringes
- Holmene gør miljøet mere sort end grønt til ingen nytte -

2.8

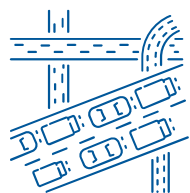
**Orienteringssag: Holmene – status for
interessevaretagelse i KKR Sjælland**

Stop Holmene

Køge Bugt skal være naturpark, ikke industripark

I over **20 år** skal borgere og miljø leve i byggerod med øget støj, forurening og trafik, når Hvidovre Kommune vil bygge ni kunstige erhvervsøer ud fra Køge Bugt. Det forværrer situationen for borgere og miljøet i Køge Bugt, som allerede i dag er udfordret.¹

Holmene vil øge trafikken på Danmarks mest trafikerede veje



Flere end **200.000 biler kører dagligt på motorvejene omkring Køge Bugt**.² Motorvejene omkring Køge Bugt er allerede i dag nogle af Danmarks mest trafikerede veje. Opførelsen af Holmene vil betyde **36.000 flere** daglige ture til og fra området,³ når projektet er færdigt.



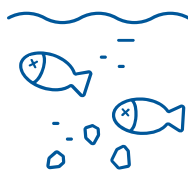
Mere end **160.000 ekstra lastbiler på vejene årligt**. Byggeriet af de ni kunstige øer vil føre til **450 flere lastbiler** dagligt på vejene i hele anlægsfasen.⁴ Og når Holmene står færdige, vil trafikken blive belastet af øget varekørsel.

Flere borgere bliver plaget af støj



Mere end **22.500 husstande er i dag plaget af støj**.⁵ Allerede i dag lider mange borgere langs Køge Bugt Motorvejen af støjgener, som ligger langt over grænseværdierne.⁵ Opførelsen af Holmene vil betyde mere end 20 år med øget bygge- og trafikstøj, som vil fortsætte også efter Holmene står færdige.

Forureningen i Køge Bugt forværres



Holmene vil føre til dumping af mere end **47.000.000 tons jord**, hvilket svarer til mere end 1.500.000 lastbiler med jord i hele anlægsfasen.³ Øget virksomhedsaktivitet og dumping af store mængder jord forventes at forværre havmiljøet og biodiversiteten, som allerede nu er udfordret.¹

Der er ikke behov for Holmene

Hvidovre Kommune vil bygge ni kunstige øer for at skabe **320 hektar** nye erhvervsarealer,⁶ som der måske endda ikke er efterspørgsel på.⁷ I kommunerne omkring Køge Bugt findes i dag allerede 350 hektar ledig og ubebygget erhvervsjord.⁸ Og i hele Region Hovedstaden er der mere end **1.100 hektar** ledig erhvervsjord.⁷ Hvorfor ikke udnytte eksisterende arealer i stedet for at etablere ni kunstige øer, som vil være til gene for borgere og miljøet i og omkring Køge Bugt?

Naturen og miljøet i Køge Bugt skal forbedres, ikke forringes
- Holmene gør miljøet mere sort end grønt til ingen nytte -

2.8

**Orienteringssag: Holmene – status for
interessevaretagelse i KKR Sjælland**



Brøndby
Kommune



Greve
Kommune



KØGE KOMMUNE



stevns kommune

10.januar 2023

Transportminister Thomas Danielsen

Kirkeminister, minister for landdistrikter og nordisk samarbejde Louise Schack Elholm

Miljøminister Magnus Heunicke

Kære Thomas Danielsen, Louise Schack Elholm og Magnus Heunicke

Tillykke med jeres nye ministerposter. Vi glæder os til at følge jeres arbejde med at folde regeringsgrundlaget ud.

Vi skriver til jer, fordi vi ønsker et møde med jer om projekt Holmene - planerne om at etablere ni kunstige øer ud for Hvidovre til erhvervsformål. Vi vil desuden gerne drøfte den stigende ressourceudnyttelse i Køge Bugt og mulighederne for at udpege bugten som en marin nationalpark.

Region Sjælland og KKR Sjælland har i foråret 2022 været i dialog med den tidligere regering om projektet. Daværende transportminister og Indenrigs- og Boligminister understregede i brev af 16.maj 2022, at

”der endnu ikke er besluttet noget vedrørende projekt Holmene. Såfremt det besluttet politisk at gå videre med projektet, skal alle miljøsøyn selvølgelig undersøges til bunds”.

Som borgmestre i de syv kommuner langs Køge Bugt er vi meget glade for, at der endnu ikke er truffet nogen politisk beslutning om at videreføre projektet.

Vi har i vedlagte notat analyseret de mulige konsekvenser af projektet, og konklusionerne er meget tydelige:

Store negative miljømæssige konsekvenser. Havmiljøet i Køge Bugt er allerede i dag stærkt udfordret. Realiseres projektet, skal 3,2 mio. kvadratmeter hav inddrages til byggeriet og mere end 47 mio. ton jord dumpes i havet for at etablere industrivirksomheder. Samtidig er der muligvis planer om at bygge et nyt stort renseanlæg på Holmene, som samlet set vil mangedoble udledningen af bl.a. kvælstof i Køge Bugt.

Mere trafik og mere støj. Når projektet er færdigt, vil det medføre 36.000 flere ture til og fra området og skabe endnu mere trafik på Køge Bugt Motorvejen, som i forvejen er Danmarks mest befærdede motorvej. Borgerne langs Køge Bugt motorvejen er allerede i dag stærkt generet af støj. Projekt Holmene vil forøge både trængsel- og støjproblemerne.

Ikke noget reelt behov. Der er ikke noget behov for at indvinde arealer til erhvervsjord. I kommunerne omkring Køge Bugt findes der i dag allerede 350 hektar ledig og ubebygget erhvervsjord og i Region Hovedstaden mere end 1.000 hektar.

Vi ser derfor ikke noget behov for, at der gennemføres yderligere undersøgelser af de miljømæssige konsekvenser. I stedet bør der sættes fokus på, hvordan naturen i Køge Bugt kan beskyttes og forbedres, herunder hvordan der kan ske bedre regulering af såvel råstofindvinding som klappning. Vi ser med bekymring på, hvordan udkastet til Havplan giver mulighed for øget råstofindvinding i Køge Bugt og vi undrer os over, at

der ikke fra statens side er foretaget en fælles vurdering af de mange projekter, som påvirker Køge Bugt. Konkret foreslår vi, at Køge Bugt udpeges til en marin naturnationalpark.

Vi ser frem til en dialog med jer om projekt Holmene og om mulighederne for at skabe en marin naturnationalpark i Køge Bugt.

Med venlig Hilsen

Henning Urban Dam, borgmester i Stevns Kommune
Marie Stærke, borgmester i Køge Kommune
Emil Blücher, borgmester i Solrød Kommune
Pernille Beckmann, borgmester i Greve Kommune
Merete Amdisen, borgmester i Ishøj Kommune
Henrik Rasmussen, borgmester i Vallensbæk Kommune
Kent Max Magelund, borgmester i Brøndby Kommune

2.8

**Orienteringssag: Holmene – status for
interessevaretagelse i KKR Sjælland**



Brøndby
Kommune



Greve
Kommune



KØGE KOMMUNE

stevns kommune

Notat:

Konsekvenser af etablering af Holmene for Køge Bugt kommunerne

Baggrund

Hvidovre Kommune og den tidligere VLAK-regering indgik i 2019 som led i udspil til Hovedstaden 2030 en aftale¹ om at påbegynde arbejdet med at etablere ni kunstige erhvervsøer i forlængelse af Avedøre Holme. Erhvervsøerne vil udgøre et areal på 3,2 mio. kvadratmeter med plads til op til 380 nye virksomheder.

På nuværende tidspunkt forventes Indenrigs- og Boligministeriet i indeværende år at offentliggøre en rapport om den økonomiske holdbarhed af Holmene, ligesom der så vidt vides arbejdes med udkast til en projekteringslov i den tværgående gruppe, som er forankret i Indenrigs- og Boligministeriet.

Argumenterne for etableringen af ni kunstige erhvervsøer har bl.a. været, at det vil muliggøre tiltrækningen af grønne erhverv, styrke vækstskabelsen² og øge kapaciteten af Hovedstadskommunernes spildevandsrensning.

Etableringen af ni kunstige erhvervsøer i forlængelse af Avedøre Holme indebærer dog en række problemstillinger af både miljø- og forureningsmæssig karakter for de omkringliggende kommuner og disses borgere – samt også bredere konsekvenser for hele Hovedstadsområdet og store dele af Sjælland. De negative konsekvenser, der vil være ved etableringen af Holmene i form af øget støj- og trafikbelastning samt den miljømæssige påvirkning af både havmiljøet og landområderne omkring Køge Bugt, overstiger ud fra de omkringliggende kommuners perspektiv de eventuelle positive effekter, der vil være ved Holmene.

Derfor anbefaler syv kommuner - Brøndby, Vallensbæk, Ishøj, Greve, Solrød, Køge og Stevns Kommune – at projektet med etableringen af Holmene nedlægges.

Nærværende notat beskriver de udfordringer og problemstillinger, som der vil være for de berørte Køge Bugt kommuner ved etablering af Holmene.

¹ Pressemeddelelse "[Nyt stort erhvervsområde ved Avedøre Holme](#)", Regeringen.dk, 7. januar 2019

² Deloitte, "[Etablering af Holmene](#)", Hvidovre Kommune, April 2021

1. Øgede trafikale udfordringer

Køge Bugt motorvejen er allerede i dag Danmarks mest trafikerede vej med mere end 138.000 køretøjer pr. dag³. Det samme gælder for mange af de øvrige veje og strækninger i kommunerne, hvor bl.a. Amager Motorvejen er den tredje mest trafikerede strækning i landet med mere end 100.000 køretøjer pr. dag³. Trængslen forventes allerede at stige, og med Holmene vil der komme endnu mere pres på et område, der i forvejen er plaget af støj, forurening og trafik på strækninger, hvor borgerne i dag holder i massiv kø.

COWI har bl.a. vurderet, at det i anlægsfasen af Holmene vil medføre 450 ekstra lastbiler på vejene dagligt⁴. Samtidig har MOE Tetraplan foretaget en transportanalyse, som fastslår, at der i 17,5 år skal foregå jordkørsel med i alt 1.575.000 læs jord for at etablere Holmene⁵. Det betyder, at der vil skulle køre én lastbil ind og ud af området med ca. 1½ minuts mellemrum alle årets hverdage i tidsrummet 8-18. Det kan ikke undgås, at det vil påvirke og forværre den i forvejen massive trafik i området med yderligere trafikforurening og CO₂-udledning som følge heraf.

Ud over stigningen i den tunge lastbilkørsel, der vil forekomme i anlægsfasen af Holmene, vil der også efter Holmene står færdige ske en væsentlig trafikbelastning af et allerede belastet vejnetværk i form af pendling til og fra arbejde, samt varekørsel i lastbiler til og fra virksomhederne på Holmene. Ifølge Hvidovre Kommune vil Holmene skabe yderligere 12.000 arbejdspladser⁶. Allerede i dag kommer en stor del af arbejdskraften fra Københavns Kommune,⁷ Hvidovre Kommunes antagelse om, at Holmene skal føre til 12.000 nye arbejdspladser vil derfor føre til en fordobling af pendlere til området. Det vurderes derfor, at når Holmene er anlagt, vil det føre til 36.000 flere daglige ture til og fra området⁵.

En så stor trafikal belastning af et allerede belastet vejnet vil føre til markante gener i form af støj og forurening for de omkringliggende kommuners borgere – både i anlægsfasen, og når Holmene står færdigbygget.

2. Flere borgere vil blive plaget af støj

I dag er de kommuner, som ligger omkring Køge Bugt, nogle af Danmarks mest støjplagede områder.

Mere end 22.500 boliger i kommunerne omkring Køge Bugt Motorvejen ligger i dag i zoner, hvor støjbelastningen overskrider grænseværdierne⁸. Det antal vil vokse med etableringen af Holmene, hvor borgerne i 20 år vil skulle leve med yderligere støjgener fra byggeri og trafik. Alene det øgede antal lastbiler, der skal køre på vejnettet dagligt i forbindelse med bl.a. jordtransport vil ifølge Rambøll og FORCE Technology støre 10 gange så meget som en almindelig personbil⁹.

³ Vejdirektoratet, "[Statsvejnettet 2021 – Oversigt over tilstand og udvikling](#)", November 2021

⁴ COWI, "[Holmene: Støj fra jordtransport](#)", Hvidovre Kommune, April 2021.

⁵ MOE Tetraplan, "[Transportanalyse af Avedøre Holme](#)", Februar 2017

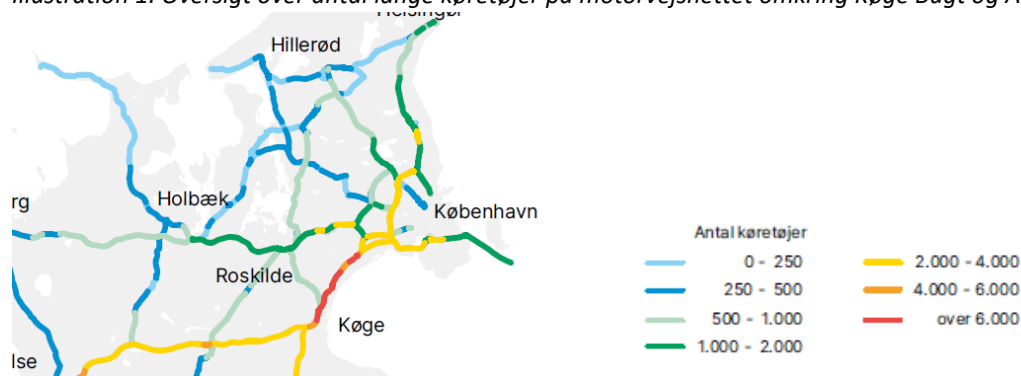
⁶ Hvidovre Kommune, [Holmene.com - FAQ](#), Oktober 2022.

⁷ Hvidovre Kommune, "[Vision for udvidelse af Avedøre Holme](#)", September 2018

⁸ Vejdirektoratet, "[Støjhandlingsplan for statens veje 2018-2023](#)", Oktober 2018. Områderne 18, 22, 23. Kommuner langs Køge Bugt Motorvejen og tilstødende veje

⁹ GATE21, Rambøll og FORCE Technology, "[Trafikstøj kræver handling – Fakta, udfordringer og løsninger](#)", April 2020

Illustration 1: Oversigt over antal lange køretøjer på motorvejsnettet omkring Køge Bugt og Avedøre Holme



Note: Illustrationen viser det daglige antal lange køretøjer på motorvejsnettet omkring Køge Bugt, Avedøre Holme og Hovedstadsområdet. Et langt køretøj er køretøjer på mere end 12,5 meter, og inkluderer derfor både busser, last biler med påhæng, sættevognstog og modultog¹⁰.

3. Forureningen af hav- og bymiljøet stiger

Allerede i dag er Køge Bugt området plaget af forurening fra de store trafikmængder og den nuværende erhvervs-mæssige sammensætning af virksomheder. Med etableringen af Holmene vil der ske en forværring af CO₂-udledningen og påvirkningen af miljøet i de omkringliggende områder. Både i forhold til den forøgede trafik, men også i forhold til den fremtidige påvirkning, som vil opstå på baggrund af den øgede erhvervsaktiviteter, som vil finde sted på Holmene, og en eventuel samling af Hovedstadens renseanlæg.

3.1. Virksomhedspåvirkning af miljøet

Visionen er ifølge Hvidovre Kommune, at Holmene skal rumme op mod 380 nye virksomheder¹¹. Selvom Hvidovre har et ønske om, at de fremtidige erhverv skal være grønne, så er det mest sandsynligt, at der vil ske en forøgelse af den type erhverv, der allerede er i dag i området. Netop det fremgår også af COWIs projektbeskrivelse af Holmene. Her påpeges bl.a.: "Virksomheder der i fremtiden lokaliseres på Holmene vil være en blanding af traditionelle produktionsvirksomheder inden for en bred vifte af sektorer, som i et vist omfang vil ligne de virksomhedstyper, der allerede findes på Avedøre Holme i dag"¹²

I dag udgøres erhvervs-sammensætning på Avedøre Holme af flere virksomheder, som klassificeres i gruppe 6 og 7 og dermed som "virksomheder og anlæg, som er meget belastende for omgivelserne"¹³.

Såfremt det således er hensigten, at Holmene skal rumme flere af de traditionelle virksomheder, der findes allerede, må det forventes, at en del virksomheder vil blive klassificeret som belastende for omgivelserne og således føre til yderligere forurening af miljøet i de omkringliggende kommuner.

¹⁰ Vejdirektoratet, "Statsvejnettet 2021 – Oversigt over tilstand og udvikling", November 2021

¹¹ Hvidovre Kommune, "Holmene.com – Hvad er holmene?", November 2022

¹² COWI, "Holmene, projektbeskrivelse", Hvidovre Kommune, 2019

¹³ Hvidovre Kommune, "Kommuneplan 2021", 2021

Den negative påvirkning af miljøet skal opvejes mod, hvorvidt der reelt er behov for etableringen af ni kunstige erhvervsøer for at skabe 320 hektar nye erhvervsarealer¹⁴. Allerede i dag eksisterer der nemlig 350 hektar ledig erhvervsjord i kommunerne omkring Køge Bugt¹⁵. Og i hele Region Hovedstaden eksisterer der mere end 1.100 hektar ledig erhvervsjord¹⁶.

Der er derfor allerede langt flere sammenhængende erhvervsarealer ledige i nærområderne, som bør udnyttes i stedet for at etablere ni nye kunstige erhvervsøer med væsentlige miljømæssige konsekvenser for de omkringliggende områder. Netop det manglende behov for yderligere erhvervsarealer fremgår også af et referat af et investormøde den 24. oktober 2017, hvor en investor sætter spørgsmålstegn ved Holmenes beliggenhed, når der allerede i dag er billigere jord i Køge¹⁷.

3.2. Påvirkning af havmiljøet i Køge Bugt

Også når det gælder havmiljøet i Køge Bugt, vil etableringen af Holmene få negative konsekvenser.

Miljøtilstanden for Køge Bugt er allerede i dag kritisk. Opgørelser fra Miljøstyrelsen viser fx, at Køge Bugt er blandt de områder, hvor der allerede i dag er blevet klappet store mængder slam¹⁸. Inden klappingen fra etableringen af Lynetteholmen blev indstillet, nåede man at klappe 228.000 kubikmeter slam i bugten¹⁹.

For at Hvidovre Kommune kan bygge ni kunstige erhvervsøer i havet, vil der skulle dumpes mere end 47.000.000 tons jord²⁰ i havet. Det må antages, at dumpning af så store mængder jord vil få konsekvenser for havmiljøet og biodiversiteten. Ikke kun for nærområdet omkring Avedøre Holme men også i de omkringliggende områder set i lyset af de nuværende strømforhold²¹.

COWI har i en analyse for Hvidovre Kommune set på tilgængeligheden af overskudsjord eksempelvis fra andre byggeprojekter i Danmark, som skal anvendes til etableringen af Holmene. Det vurderes, at der samlet set vil være tilstrækkelig overskudsjord tilgængelig. Dog anfører COWI²² og Hvidovre Kommune²³, at jorden både vil være forurennet jord og ren jord. Der er således ingen garantier for, at den jord, der dumpes på havbunden, er ren. En så stor mængde jord må dog også i sig selv antages at få konsekvenser for dyre- og plantelivet i Køge Bugt, og vil derfor være en øget belastning af den marine biodiversitet og havmiljøet. En påvirkning af havmiljøet vil også få betydelige negative konsekvenser for biodiversiteten, dyreliv og den øvrige natur i Køge Bugt på lang sigt. Eksempelvis vil etableringen af Holmene føre til fjernelsen af store områder med ålegræs for at skabe plads til de ni øer. Det vil både have negative konsekvenser for havmiljøet, men i høj grad også påvirke dyrelivet og naturen i øvrigt bl.a. ved at reducere fødegrundlaget for de eksisterende fugle og pattedyr i området²⁴.

¹⁴ Hvidovre Kommune, "[Holmene.com – Hvad er holmene?](#)", 2022

¹⁵ COWI, "[Risikoafdækning ifm. Etablering af Holmene](#)", Hvidovre Kommune, 2019

¹⁶ Bolig- og Planstyrelsen, "Data om befolknings-, bolig- og erhvervsudvikling for hele hovedstadsområdet", 2022 (ikke offentlig tilgængelig).

¹⁷ DLA Piper, "[Referat af investormøde med investor 1](#)", 24. oktober 2017

¹⁸ Miljøstyrelsen, "[Gennemsnit af årligt klappede mængder i perioden 2013-2018](#)", 2019-20

¹⁹ DR, "[228.000 kubikmeter slam dumpet i Køge Bugt](#)", 25. marts 2022

²⁰ MOE Tetraplan, "[Transportanalyse af Avedøre Holme](#)", Februar 2017

²¹ COWI, "[Udvidelse af Avedøre Holme – Foreløbig vurdering af strømforhold](#)", December 2016.

²² COWI, "[Udvidelse af Avedøre Holme – Analyse af overskudsjord](#)", Hvidovre Kommune, Oktober 2018

²³ Hvidovre Kommune, "Jordstrømsanalyse – Udvidelse af Avedøre Holme fase 0", [Notat](#) og [bilag](#), Februar 2017

²⁴ DHI, "[Screening - Natur- og miljømæssige rammer og muligheder i forbindelse med udvidelse af Avedøre Holme](#)", Maj 2018

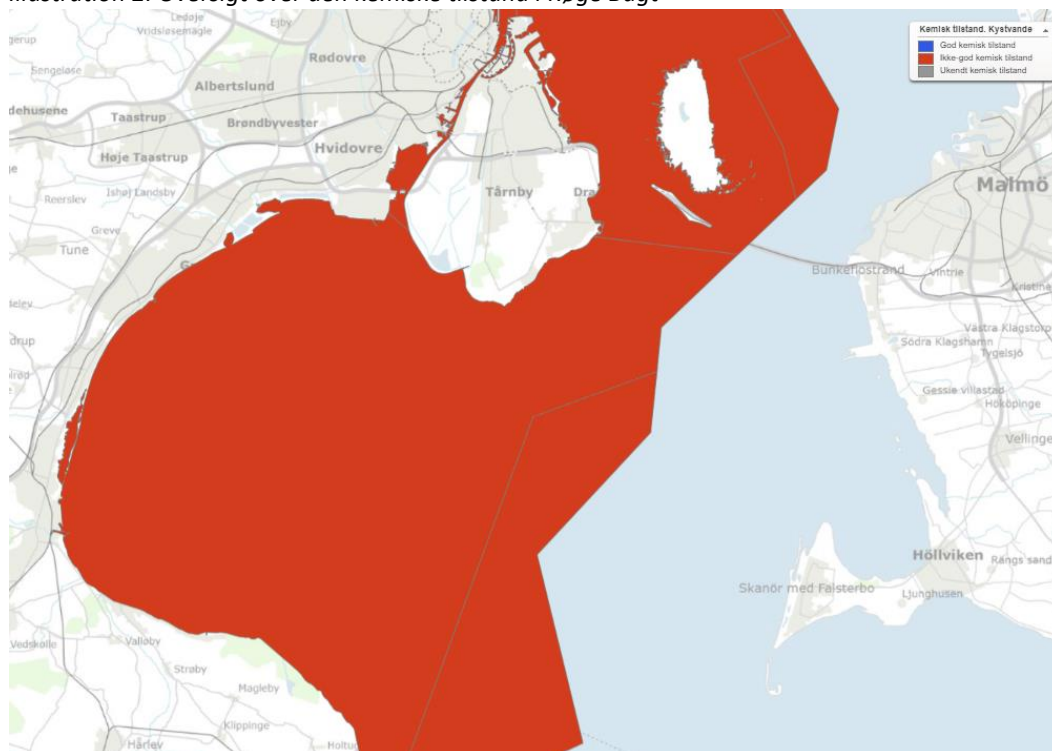
Ud over dumpningen af store mængder jord i havet, vil planerne om at samle Hovedstadens tre renselanlæg til et samlet på Holmene få miljømæssige negative konsekvenser for havmiljøet i Køge Bugt.

I dag renses spildevandet fra indbyggere og industri i København på tre renselanlæg – Lynetten, Damhusåen renselanlæg og Avedøre Spildevandscenter – hvor spildevandet fra Lynetten og Damhusåen udledes i Øresund, mens spildevandet fra Avedøre udledes i Køge Bugt.

På nuværende tidspunkt udledes der således 23.600.000.000²⁵ liter rensat spildevand hvert år i Køge Bugt. Hvis alle hovedstadens spildevandsanlæg samles på Holmene vil den årlige spildevandsudledning i Køge Bugt stige med over 380%. Selvom spildevandet er rensat, vil det fortsat føre til væsentlig større kvælstofudledninger til det allerede udfordrede havmiljø. Det skyldes, at spildevandet på trods af grundige rensningsprocesser stadig vil indeholde miljøbelastende stoffer, særligt kvælstof, som vil øge belastningen af havmiljøet i Køge Bugt.

Værdierne for forekomsten en række kemiske stoffer som bl.a. kvælstof, bly og kviksølv i Køge Bugt, ligger allerede i dag over de nationalt fastsatte grænseværdier. Således ligger niveauet af cadmium målt i levende væsener 169 pct. over grænseværdierne, forekomsten af bly ligger 355 pct. over og kviksølv hele 2.106 pct. over grænseværdierne²⁶. Den nuværende samlede kemiske tilstand i Køge Bugt kategoriseres således også af Miljøstyrelsen som "ikke-god".^{26 27}

Illustration 2: Oversigt over den kemiske tilstand i Køge Bugt



Note: Illustrationen viser den kemiske tilstand i Køge Bugt²⁷. Den kemiske tilstand vurderes for stoffer optaget på EU's liste over prioriterede stoffer²⁷.

²⁵ BIOFOS, "[Miljøberetning 2021](#)", 2021

²⁶ Niras rapport for HOFOR Vand København A/S, "Nybygning af Værket ved Regnemærk - Recipientvurdering – Vandkvalitet", 2022 (ikke offentlig tilgængelig).

²⁷ Miljøstyrelsen, "[MiljøGIS for høring af vandområdeplaner 2021-2027](#)", oktober 2022

En mængde, der vil stige markant, såfremt hele hovedstadens spildevand skal udledes i Køge Bugt. Hvis værdierne skal overholde de af EU fastsatte grænseværdier, så vil der være behov for at reducere kvælstof-niveauet med knap 40 pct. i Køge Bugt²⁸. Det vil derfor være kritisk, hvis det tilføjes yderligere mængder af kvælstof og øvrige kemiske stoffer til havmiljøet i stedet for at indføre tiltag, som kan reducere udledningen.

Samtidig er Køge Bugt omfattet af en række målsætninger for god økonomisk og kemisk tilstand. Det fremgår bl.a. af Niras' recipientvurdering:

"Køge Bugt nr. 201 ligger indenfor 1-sømilgrænse, og er således omfattet af målsætninger om god økonomisk og kemisk tilstand. Miljømål, miljøtilstand og miljøkvalitetskrav er beskrevet igennem forskellige lovbekendtgørelser, hvor tilgang til målopfyldelse også fremgår. Projekter må ikke forværre tilstanden eller være til hinder for målopfyldelse af målsatte vandområder"²⁹ [egne understregninger].

Det må forventes, at 20 år med byggeri, trafik, yderligere udledning af kemiske stoffer og kvælstof samt efterfølgende forurening fra øget erhvervsaktivitet ved etableringen af Holmene netop vil forværre tilstanden af vandmiljøet i Køge Bugt.

Den øgede forurening på baggrund af forhøjelsen af spildevandsudledningen ved en samling af Hovedstadens renseanlæg på Holmene, skal ses i lyset af, at analyser viser, at der slet ikke er behov for at flytte renseanlægget Lynetten til Holmene, da der i dag er tilstrækkelig kapacitet og mulighed for udbygning af Lynetten på den nuværende placering³⁰.

4. Sammenfatning - Ingen behov for Holmene – Der er masser af ledige erhvervsområder

Argumenterne for at etablere Holmene har været dels behovet for yderligere erhvervsgrunde og dels behovet for at samle og udvide rensekapaciteten af Hovedstadens indbyggere og virksomheders spildevand.

Som anført i nærværende notat, viser analyser viser, at der er flere ledige erhvervsarealer til rådighed, end der planlægges bygget, allerede. Alene i de Køge Bugt kommunerne er der 350 hektar sammenhængende ledige erhvervsarealer, og i hele hovedstadsområdet er der 1.100 hektar ledige erhvervsarealer. Der er derfor ikke behov for de 320 hektar erhvervsareal, som Holmene skal skabe.

Heller ikke i forhold til behovet for at øge kapaciteten af renseanlæggene, findes der belæg for nødvendigheden heraf. Analyser viser nemlig, som nævnt, at renseanlægget Lynetten fortsat har kapacitet til øget spildevandsrensning og stadig kan udbygges på det areal, hvor det ligger i dag. Der er derfor heller ikke behov for at flytte og samle de nuværende renseanlæg på Holmene.

Sammenfattende kan det derfor konstateres, at der ikke foreligger tilstrækkelig dokumentation for de behov, Hvidovre Kommune fremsætter for at etablere Holmene. Derimod er der i nærværende notat gjort rede for, at der slet ikke er behov for Holmene, samt for de negative effekter i form af miljø-, trafik- og støjbelastning der vil forekomme, såfremt Holmene etableres.

²⁸ Miljøministeriet, "[Forslag til vandområdeplanerne 2021-2027](#)", 2021

²⁹ Niras for HOFOR Vand København A/S, "Nybygning af Værket ved Regnemark - Recipientvurdering – Vandkvalitet", 2022, s. 27 (ikke offentlig tilgængelig)

³⁰ SWECO, "[Kvalitetssikring af COWIs analyse - Fremtiden for Renseanlæg Lynetten](#)", BIOFOS, 2021

5. anbefalinger

Etableringen af Holmene vil få store og vidtrækkende konsekvenser for borgere og miljøet omkring Køge Bugt. Både i form af markante støj- og trafikgener i 20 års byggefase og i form af øget forurening af såvel et land- og havmiljø, som allerede i dag er belastet. De negative konsekvenser ved etableringen af ni kunstige erhvervsøer opvejes derfor ikke af eventuelle positive effekter af Holmene.

På det grundlag anbefales det:

- **Stop etableringen af Holmene**
På baggrund af de miljømæssige og borgermæssige negative konsekvenser, Holmene vil medføre, anbefales det, at Hvidovre Kommune og de ansvarlige ressortministerier stoppe med planerne om etableringen af Holmene.
- **Udnytte og udvikle eksisterende erhvervsområder i Hovedstaden og på Sjælland**
Der er allerede flere ledige hektar erhvervsjord i Køge Bugt kommunerne, end det som Hvidovre Kommune vil bygge med Holmene. Der er derfor ikke behov for at bygge mere, men derimod er der behov for at styrke samarbejdet på tværs af kommunegrænserne om at udvikle erhvervsarealer og udnytte de eksisterende. I forlængelse heraf anbefales det, at kommunerne, i regi af eksisterende samarbejdsfora herunder KKR Hovedstaden og KKR Sjælland, samarbejder om at udnytte det erhvervsjord, som allerede nu er tilgængeligt.
- **Gør Køge Bugt til en marin naturnationalpark**
Øresund er i dag kategoriseret som marin naturnationalpark. For at sikre Køge Bugt mod yderligere forurening, sandsugning og vedvarende byggeprojekter, anbefales at udvide det nuværende område for den marin naturnationalpark med Køge Bugt.

2.9

Orienteringssag: Greater Copenhagen – Årsrapport 2022

GREATER CoPENHAGEN

Årsrapport 2022

Succes og forandringer

Et år fyldt med
aktiviteter

2022 i tal

2022 inden for
Greater Copenhagens
temaområder

Mere integration, færre
grænsehindre og styrket
grøn vækst i 2023

Succes og forandringer

2022 var et begivenhedsrigt år i verden som helhed og naturligvis i Greater Copenhagen. Når vi nu opsummerer året, har vi meget at se tilbage på med både glæde og stolthed.

Regeringerne i Sverige og Danmark har startet forhandlingerne om en revideret Øresundsaf tale med fokus på de ønsker, Greater Copenhagen og den Greater Copenhagen Task Force, vi har oprettet, har fremført. Efter pres fra Greater Copenhagen blev planen om genindførelse af ID-kontrol, som Sveriges regering havde i støbeskeen, stoppet. Vi har fortsat det succesfulde koncept med jobmesser på tværs af Øresund, som vi startede sidste år. I år har vi afholdt tre jobmesser, som i alt har haft besøg af 3.200 jobsøgende. På H22, Helsingborgs store City Expo, har vi løftet grøn omstilling og innovation i Greater Copenhagen med debatter, præsentationer og politiske workshops. Vi har sat nye faste Øresundsforbindelser på dagsordenen ved møder og konferencer med Sveriges riksdagstrafikudvalg, Folketingets transportordførere og de to transportministre. Vi fortsætter med at arbejde på spørgsmålene om grænsekontrol og andre grænsehindringer, der skal fjernes for at integrere arbejdsmarkedet.

I sekretariatet er der også sket spændende forandringer. Vi har etableret vores egen analyseenhed og optrappet vores påvirkningsarbejde af de politiske spørgsmål, der er vigtige for Greater Copenhagen. Det er vigtige elementer for at understøtte vores strategi og for at levere viden om udviklings- og investeringsbehov i Greater Copenhagen.

Til trods for COVID-pandemien, krigen i Ukraine, inflation og afholdelsen af valg i begge lande er Greater Copenhagen lykkedes med at sætte en politisk national dagsorden.

Vi er langt fra i mål. Men vi er godt på vej. Vi har lagt fundamentet til at tage endnu større skridt fremad i 2023 til gavn for væksten, den grønne omstilling og den samlede metropolregions konkurrenceevne.



Sophie Hæstorp Andersen
Forkvinde



Tue David Bak
Managing director

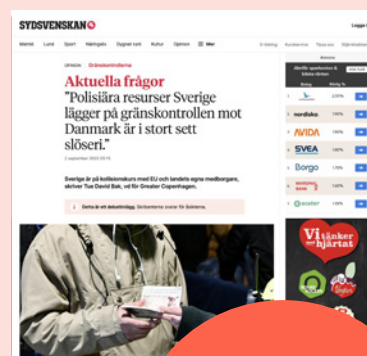
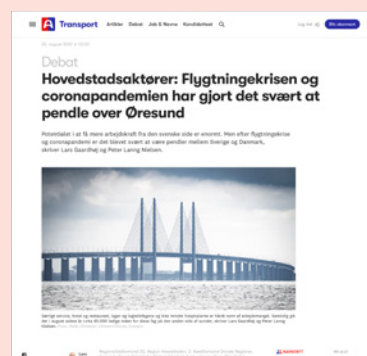
Greater Copenhagen...

...sætter fart på arbejdsmarkedet

4.000 jobsøgende
4 jobmesser
200 ansættelser

(i 2021 og 2022, inkl. igangværende rekrutteringsprocesser)

...får ministre til at mødes



...sætter retning for samfundsdebatten



Tomas Eneroth, Sveriges infrastrukturminister, og Trine Bramsen, Danmarks transportminister.



Anna Hallberg og Flemming Møller Mortensen, Sveriges og Danmarks ministre for nordisk samarbejde.

Et år fyldt med aktiviteter





Greater Copenhagen Task Force-møde den 20. april. Fra venstre Vibeke Rovsing Lauritzen, Danmarks ambassadør i Sverige; Charlotte Wrangberg, Sveriges ambassadør i Danmark; Flemming Møller Mortensen, dansk minister for nordisk samarbejde; Anna Hallberg, svensk minister for nordisk samarbejde; Carl-Johan Sonesson, næstformand for Greater Copenhagen; Sophie Hæstorp Andersen, forkvinde for Greater Copenhagen; Stefan Mühler, adm. direktør i Det Sydsvenske Handelskammer; Henriette Søtoft, vicedirektør i Dansk Industri; Peter Lanng Nielsen, formand for DI Hovedstaden; Linus Eriksson, adm direktør for Øresundsbron samt Tue David Bak, Managing Director i Greater Copenhagen.

I 2022 styrkede Greater Copenhagen vores position i den politiske debat og i vores omverden som efterspurgt ekspertise inden for udvikling af en international konkurrencedygtig storbyregion. Vi har løftet engagementet i vores profilspørgsmål og skabt opmærksomhed gennem egne aktiviteter og deltagelse i andres.

I februar blev 400 svenske job-søgende inviteret til årets første jobmesse i Bella Center i København. Idéen med messerne, som startede sidste år og gennemføres i Greater Copenhagen's regi, er at formidle job på tværs af Øresund. I 2022 blev der afholdt tre jobmesser. I alt har 4.000 jobsøgende mødt arbejdsgivere på de fire messer, der har været i 2021 og 2022.

På jobmessen i april fik de job-søgende selskab af Sverige og Danmarks ministre for nordisk samarbejde Anna Hallberg og Flemming Møller Mortensen, der var inviteret på initiativ af Greater Copenhagen.

Ministrene holdt også møde i den Greater Copenhagen Task Force, som Greater Copenhagen har nedsat sammen med den danske og svenske regering, Dansk Industri, Sydsvenska Industri-och Handelskammaren, og Øresundsbron. Greater Copenhagen Task Force skal styrke samarbejdet mellem Danmark og Sverige og få gang i den økonomiske integration igen efter pandemien.

Mødet mellem ministrene og Greater Copenhagen Task Force gav et konkret resultat i form af beslutningen

om at genforhandle Øresunds aftalen samt skabe en transitkorridor mellem Danmark og Sverige for rejsende til/fra Bornholm og rejsende til/fra Københavns Lufthavn i tilfælde af nye kriser.

Siden 2015 har der ikke været nogen officielle statistikker for pendlingen mellem Sverige og Danmark, hvilket skyldes forskellig lovgivning i Sverige og Danmark. I 2022 lancerede Region Skåne, Statistiska Centralbyrån og Danmarks Statistik en ny metode til indsamling af statistik på tværs af grænserne. Initiativet kom fra Greater Copenhagen. Den opdaterede statistik viser, at der i 2020 var 16.500 arbejdspendlere over Øresund om dagen. Øresundsdatabase er et vigtigt værktøj i Greater Copenhagen's arbejde med etablering af et fælles arbejdsmarked.



Greater Copenhagen's Kate Plaskonis blandt nogle af de tusindvis af jobsøgende, der har besøgt jobmesserne.





"Godt, at Greater Copenhagen sagde fra"

I midten af marts præsenterede den svenske regering et forslag om at genindføre ID-kontroller ved Sveriges grænser. Greater Copenhagen reagerede hurtigt, og sammen med Dansk Industri og Det Sydsvenske Handelskammer blev der sendt et svar til den svenske regering. Der blev også gennemført medieaktiviteter for at skabe opmærksomhed omkring forslaget. Indsatsen resulterede i, at forslaget blev trukket tilbage.

"Jeg kan forstå, at det kan få store konsekvenser for pendlere og erhvervslivet. Derfor er jeg glad for, at Greater Copenhagen sagde fra," sagde Sveriges infrastrukturminister Tomas Eneroth, da han i maj var i København for at mødes med den danske transportminister Trine Bramsen, hvilket også var foranlediget af Greater Copenhagen.

I april var det tid til Greater Copenhagen's 2022-topmøde med temaet "Ingen grænser for mobilitet, arbejdskraft og vækst". Den danske beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard deltog, og Lars Rohde, direktør for Danmarks Nationalbank, var en af talerne. Sammen med virksomhedsledere, fagforeninger samt regionale og kommunale politikere kunne Greater Copenhagen's medlemmer og medlemsorganisationer sende et stærkt budskab til de svenske og danske regeringer om de hindringer, der skal fjernes for at skabe et sammenhængende arbejdsmarked.

Et velbesøgt seminar i Sveriges riksdag om Femern Bælt var en anden aktivitet, der fandt sted i april. Det blev arrangeret af Greater Copenhagen sammen med STRING. På seminaret stod det klart, at manglen på koordineret planlægning mellem Danmark og Sverige får store konsekvenser den dag, Femern-forbindelsen tages i brug.

Næstformand Carl Johan Sonesson, forkvinde Sophie Hæstorp Andersen og Danmarks beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard på topmødet.



STRING og Greater Copenhagen arrangerede et fælles seminar i Sveriges riksdags trafikskott.

Grænse- og ID-kontroller siden 2015

Fra 1952 og frem til 2015 var der ingen grænsekontrol i Øresundsregionen bl.a. som følge af pasunionen mellem de nordiske lande og Schengen-aftalen. I forbindelse med flygtningekrisen i 2015 indførte Sverige midlertidige grænsekontroller. De blev skærpet under pandemien med coronarelaterede indrejserestriktioner, som nu er blevet fjernet. Grænsekontrollerne findes dog stadig. Greater Copenhagen mener, at kontrollerne skal fjernes, fordi de hæmmer vækst og det fælles arbejdsmarked og er i strid med EU's regler.



Her er sekretariatets medarbejdere. Øverst fra venstre: Lone Mejner, Kate Plaskonis, Flemming Dengsø Nielsen, Tue David Bak, Anna Engblom, Sofi Eriksson. Nederste række fra venstre: Sanna Holmqvist, Signe Rubenhagen og Nicolai Vædele.



Folkemøde, Almedalsvecka og nye analyser

I juli inviterede Helsingborgs stad til H22 City Expo, en del af satsningen for at skabe en mere intelligent og grønnere by. I samarbejde med Helsingborgs stad, Innovation Skåne, Robot Minds, Sweden Water Research, Det Nationale Netværk for Klimatilpasning og Danmarks Tekniske Universitet satte Greater Copenhagen et program sammen, som viste regionens styrke inden for grøn omstilling. Greater Copenhagen havde også sin egen pavillon under H22 Urban Brilliance.

Sommeren blev hektisk for sekretariatet. "House of Greater Copenhagen" hed teltet på Folkemødet på Bornholm, hvor der blev afholdt debatter og events under temaet: "Hvordan kan vi blive bedre til at opfylde målet om at skabe vækst og udvikling i Nordens største metropolregion?". Ligeledes blev der på Almedalsveckan på Gotland gennemført aktiviteter såsom rundbordssamtaler, paneldiskussioner og debatter med fokus på infrastrukturelle spørgsmål.

Efteråret startede med ansættelsen af to nye medarbejdere i en ny analyseenhed, så sekretariatet nu

består af ti personer. I september præsenterede sekretariatet analysen "Københavns Lufthavn – motor for vækst i Greater Copenhagen". For første gang blev der sat tal på den store samfundsøkonomiske betydning, som Københavns Lufthavn har for Sydsverige. I december offentliggjordes analysen: "Arbetsløsheden i Malmö – kompetens, potential og effekter ved økad grænspendling", der viser mulighederne i et stærkere integreret arbejdsmarked.

"Erhvervsfyrstårnet Life Science – Sund Vægt" er et nationalt vækstinitiativ, som Greater Copenhagen har været med til at etablere. Det skal styrke samarbejde i regionen om at udvikle løsninger til globale sundhedsproblemer inden for overvægt. Greater Copenhagen er med til at fremme partnerskaber og samarbejde mellem Sjælland, Skåne og Halland, så det dækker hele Greater Copenhagen's geografi. Ved at kombinere viden, erfaringer og tekniske løsninger, der findes her, kan der udvikles globalt attraktive produkter, som yderligere styrker den tydelige Life Science-profil, som regionen allerede har.



Der var hektisk aktivitet i "House of Greater Copenhagen" ved Folkemødet på Bornholm.





2022 i tal

200

har fået job via jobmesserne
(2021 og 2022, inkl. igangværende
rekrutteringsprocesser)

51

virksomheder
deltog i
jobmesserne

60

partnere deltog i
vækstaktiviteter

2

vækstanalyser
blev præsenteret

77

mio. DKK i samfundsgevinst
for dem, der har fået arbejde
via jobmesserne

124

opslag på LinkedIn
og

218

tweets

4

bestyrelses-
møder

1

international
konference

6

events
under H22
City Expo

6

forskellige
ministre
i møder

65

medlemmer og
partnere deltog i Grøn
Netværksdag

3

debatartikler
publiceret

15%

flere følgere på
sociale medier

1

Greater Copenhagen
Task Force-møde

100-vis

af personer "dansede
over grænsen" i
Greater Copenhagens telt
under Folkemødet

1

hvidbog om
klimatilpasning
i Greater
Copenhagen

109

møder med
nationale politikere
i Sverige og
Danmark

95,7

mia. DKK genererer Københavns
Lufthavn til regionen, viser Greater
Copenhagens analyse

3.200

jobsøgende kom til årets
3 jobmesser

Synlige i omverdenen

Greater Copenhagen kan ses og høres i sin omverden. Medarbejderne er efterspurgt eksperter inden for alt fra grænsehindre til arbejdsmarked, regionalt samarbejde, infrastruktur og grøn omstilling. I 2022 deltog de i store internationale konferencer som Climate Solutions Festival i Israel og konferencer i Paris, Bruxelles, Amsterdam, Stockholm og Hamar samt i regionale events såsom Dansk uge i Malmö, Region Sjællands udviklingskonference samt to konferencer om grøn mad, BioScience-konferencen i Kalundborg og Øresunddirekt samt Øresundsinstitutts dansk-svenske grænsehindringskonference. Medarbejderne er blevet inviteret til panel-diskussioner af Nordregio, Stockholms Handelskammare og Øresundsinstituttet, og de har naturligvis deltaget i egne arrangementer.

I 2022 har Greater Copenhagen stået bag debatartikler i Dagens Industri, Altinget og Sydsvenskan, samt udsendt en række pressemeddelelser og nyhedsbreve. Størst opmærksomhed i medierne fik jobmesserne, især da der samtidig blev inviteret til ministermøde. Aktiviteterne på de sociale medier er intensiveret. I 2022 blev der skrevet hundredvis af indlæg på sociale medier, og 1.126 nye følgere kom til.



Greater Copenhagen's Managing Director Tue David Bak talte ved Climate Solutions Festival i Tel Aviv.



Til venstre: Steen Christiansen, bestyrelsesmedlem i Greater Copenhagen, taler med Tue David Bak, Managing Director for Greater Copenhagen; regionråd i Region Skåne Louise Eklund og Martin Andersson, formand for Malmös Vækstkommission på 2022-topmødet.

Succesfulde jobmesser, stoppede ID-kontroller og grønt engagement

2022 inden for
Greater Copenhagens
temaområder





Jobmesserne, som matcher arbejdsgivere og jobsøgende på tværs af Øresund, er blevet en stor succes.

Politiske talspersoner



Sophie Hæstorp Andersen



Katrin Stjernfeldt Jammeh

Arbejdsmarked



De jobsøgende flokkedes om arbejdsgivernes borde for at få information om mulige arbejdspladser.



Kate Plaskonis
Advisor
Arbejdsmarked

”Jeg oplever, at der er en stærk politisk vilje i Sverige og Danmark til at løse de forskellige grænsehindringer”

Jobmesserne har været en enorm succes med flere tusinde besøgende og over 200 nyansættelser som resultat. Det er meget glædeligt.

Det grænseoverskridende arbejdsmarked prioriteres nu, og det kan mærkes. På baggrund af Greater Copenhagen Task Force, de fire jobmesser og det løbende samarbejde med svenske og danske erhvervsorganisationer er det lykkedes Greater Copenhagen at forbedre matchingen af arbejdskraften mellem Sverige og Danmark.

Både Sverige og Danmark har desuden brug for at tiltrække arbejdskraft udefra. For at kunne hævde os i den store globale konkurrence om talenter, er vi derfor nødt til at samarbejde om at gøre regionen attraktiv.

Det ministermøde, vi tog initiativ til i foråret, resulterede i en beslutning om en revidering af Øresundsaf-talen. Dette er meget positivt. Jeg oplever, at der er en stærk politisk vilje i Sverige og Danmark til at løse de forskellige grænsehindringer, herunder skatteudfordringer for virksomheder og borgere.

Greater Copenhagen bidrager med økonomisk støtte til Invest in Skåne og Copenhagen Capacity's fælles konsortium Greater Copenhagen International Marketing Consortium, der driver international markedsføring for at tiltrække arbejdskraft og investeringer til Greater Copenhagen-regionen.

Greater Copenhagen fortsætter arbejdet med at nå Nordisk Ministerråds vision om Norden som verdens mest integrerede og bæredygtige region i 2030. Det gør vi blandt andet gennem samarbejde med forskere og nordiske aktører inden for Nordregio.

I 2023 skal vi matche flere jobsøgende med arbejdsgivere på tværs af Øresund, fjerne flere grænsehindringer og styrke arbejdet med at tiltrække talenter til regionen.

Jobmesserne 2021 og 2022

4.000 jobsøgende

103 virksomheder

200 ansættelser
(inkl. igangværende
rekrutteringsprocesser)

5% af de besøgende
fik arbejde

77 mio. DKK om året
i samfundsøkonomiske
gevinster ved ansættelserne

4 jobmesser i alt
– 3 af dem i 2022



Greater Copenhagen, med forkvinde Sophie Hæstorp Andersen, på plads under H22, Helsingborg stads store messe for en mere intelligent og mere bæredygtig by.

Politiske talspersoner



Heino Knudsen



Peter Danielsson

Grøn vækst



Nicolai Vædele (t.h) fra Greater Copenhagen under H22.



Nicolai Vædele
Director
Greater Copenhagen Green

”Vi skal øge de grønne kompetencer i den nuværende arbejdsstyrke”

Klimakrisen er et af vor tids store spørgsmål. Gennem samarbejde mellem Sverige og Danmark skaber Greater Copenhagen unikke forudsætninger for at styrke den grønne omstilling af virksomheder og organisationer. Regionen skal være en førende grøn innovationshub, der tiltrækker investorer, forskningsinstitutioner og virksomheder.

I 2022 beskæftigede Greater Copenhagen sig især med energi, klimatilpasning, bioscience (som handler om de biologiske aspekter af levende organismer) og fødevarer.

På H22 City Expo i Helsingborg arrangerede vi syv forskellige events, hvoraf den ene var en international konference om energiomstilling.

Offentlige myndigheder foretager hvert år enorme mængder indkøb til store beløb, ikke mindst af fødevarer. Sammen med Lunds universitet og Innovation Skåne arrangerede vi konferencer i Helsingborg og Roskilde om, hvordan sådanne indkøb kan gøres bæredygtige. Danmarks fødevarerminister Rasmus Prehn deltog i en workshop i Roskilde om udvikling af plantebaserede fødevarer. Vi har også samlet 65 af Greater Copenhagen's medlemmer og partnere til en Grøn Netværksdag.

Desuden har vi etableret et tættere samarbejde med Danmarks ambassade i Sverige. Det vil være vigtigt i de diskussioner, der er om vindenergi i Østersøen og Bornholm som fremtidig vindenergihub i stor skala.

Danmark og Sverige skal håndtere fælles miljøproblemer. En af de ting jeg er mest tilfreds med i løbet af året er den hvidbog om klimatilpasning som vi og 12 partnere, med Københavns Kommune, DNNK (Det Nationale Netværk for Klima) og Sweden Water Research i spidsen, har udarbejdet. Hvidbogen anviser konkrete muligheder for fremtidigt dansk-svensk samarbejde om løsninger.

Mangel på arbejdskraft er en alvorlig hindring for at nå målene for grøn vækst. Derfor skal vi øge de grønne kompetencer i den nuværende arbejdsstyrke. Arbejdet med det grønne charter er derfor tæt forbundet med arbejdsmarkedsområdet.

I 2023 skal Greater Copenhagen blive endnu stærkere som grøn innovationshub. Flere offentlige indkøb, især af fødevarer, skal være grønne og dermed styrke væksten i bæredygtige virksomheder.



Anna Engblom taler på informationsmøde om planerne for udvidelsen af metroen i København.



Politiske talspersoner



Mikaela Waltersson



Lars Gaardhøj

Infrastruktur og trafik



Københavns Lufthavn genererer en samfundsøkonomisk effekt på 73,8 mia. DKK i Region Hovedstaden, 10,5 mia. DKK i Region Sjælland, 10,2 mia. DKK i Skåne og 1,3 mia. DKK i Halland, viser Greater Copenhagens analyse.



Anna Engblom
Senior Advisor
Infrastruktur

”Der skal investeres i Øresundsbrons landanlæg for at løse flaskehalsproblemerne”

Det var en meget vigtig ting i år, at det lykkedes os at stoppe genindførelsen af ID-kontroller.

Sverige og Danmark skal foretage investeringer i Øresundsbrons landanlæg for at løse de flaskehalsproblemer, der vil opstå, hvis ikke før, så når Femern Bælt-forbindelsen åbner. Danmark har truffet beslutning om sådanne investeringer, men det har Sverige ikke. Med dialog og direkte kontakt har vi i løbet af året arbejdet på at understrege behovet for sådanne investeringer.

Vi lykkes godt med at øge engagementet hos Greater Copenhagens medlemmer og vores omverden i de infrastrukturspørgsmål, vi arbejder med, f.eks. nye faste Øresundsforbindelser. Med analysen "Københavns Lufthavn – Motor for vækst i Greater Copenhagen" pegede vi klart og tydeligt på, hvor vigtig lufthavnen er for regionen og dens vækst. Analysen fik meget opmærksomhed, hvilket hjælper os i arbejdet med at fremme øgede investeringer i infrastruktur.

Sveriges infrastrukturminister og Danmarks transportminister mødtes på Greater Copenhagens initiativ. Det er meget vigtigt, at danske og svenske ministre taler direkte med hinanden.

Sømløs rejse er et andet tema, som vi bruger mange kræfter på. Det skal være muligt at rejse i hele regionen med én og samme digitale billet. I dag er det en jungle at finde rundt i. Skånetrafikens app burde kunne anvendes på hele Sjælland og det danske Rejsekortet i hele Skåne og Halland. I dag kan de rejsende ikke købe en billet mellem to danske stationer gennem Skånetrafiken. I DSB's app kan man ikke købe en enkeltbillet mellem Malmø og København. Det vil vi lave om på! Og vi er tæt på at nå i mål.

I 2023 fortsætter vi arbejdet med at få Sveriges nye regering til at træffe beslutning om investeringer for at løse flaskehalsproblemerne. Greater Copenhagen arbejder på at få etableret et fælles dansk-svensk infrastrukturforum, at der skal gennemføres analyser om nye faste Øresundsforbindelser og indgås en national aftale om en strategisk analyse af en mulig Øresundsmetro. Københavns Lufthavn skal også genvinde sin position som Nordeuropas førende og mest bæredygtige internationale lufthavns HUB.



Jobmesser og succesfulde politiske samarbejder var det bedste i 2022

Sophie Hæstorp Andersen, forkvinde for Greater Copenhagen, om året der gik

Blev 2022, som du havde forestillet dig?

"Efter en hård tid med corona havde vi fra årets start fokus på genstart af Greater Copenhagen og få løst regionens udfordringer med manglen på ledige hænder og grænsehindringer.

Ingen havde fantasi til at forestille sig, at der desværre ville komme krig igen i Europa, eller at virksomhederne skulle kæmpe med en stigende inflation."

Hvad har du været mest tilfreds med?

"Jeg er rigtig glad for, at vi i 2022 med stor succes gennemførte hele fire jobmesser. Næsten 200 mennesker er kommet i arbejde efter messerne. Og så er jeg meget tilfreds med, at vi gennem vores Greater Copenhagen Task Force med de nordiske ministre på svensk og dansk side har fået de nationale parter til at sætte sig sammen og genforhandle Øresundsftalen, så vi fremadrettet finder løsninger på de skatteproblemer, som øresundspendlerne oplever. Jeg er også stolt af, at vi sammen med vores

svenske kollegaer i Greater Copenhagen fik afværget, at den svenske regering ville genindføre grænsekontrol i forbindelse med krigen i Ukraine."



Hvad er du mindst tilfreds med?

"Både i Greater Copenhagen og globalt er inflationen en kæmpe udfordring, som gør livet rigtig svært for vores erhvervsliv. Og så har usikkerheden om SAS' fremtid fyldt en del. Derfor er jeg stolt af, at vi i Greater Copenhagen-samarbejdet er gået sammen om at bakke op om SAS."

Hvad er det vigtigt at fokusere på i 2023?

"Det er vigtigt, at vi fortsat arbejder for at skabe et mere integreret arbejdsmarked på tværs af regionen. Jobmesserne har vist sig at være et godt middel til at formidle jobs og skabe bedre kendskab mellem virksomheder og ledige på tværs af sundet. Vi skal fortsætte med dette og også sikre os, at virksomhederne har adgang til grønne kompetencer. Det er vigtigt, hvis den grønne omstilling skal lykkes. Vi skal også fortsat understøtte dialogen mellem nationale politikere på svensk og dansk side, når det gælder barrierer for arbejdskraften. Og så viser vores lufthavnsanalyse, at Københavns Lufthavn spiller en central rolle som generator for investeringer og arbejdspladser i hele Greater Copenhagen. Men lufthavnen står over for en kæmpe udfordring med den grønne omstilling. Derfor skal vi understøtte lufthavnen i at blive grønnere, så den bliver den førende og mest CO₂-neutrale lufthavn i Nordeuropa."

"Vi skal også fortsat støtte dialogen mellem vores nationale politikere på svensk og dansk side, når det gælder barrierer for arbejdskraften. Og så viser vores lufthavnsanalyse, at Københavns Lufthavn spiller en central rolle som generator for investeringer og arbejdspladser i hele Greater Copenhagen".

— Sophie Hæstorp Andersen



Greater Copenhagen samarbejder i 2022



Bornholm
Energy Lab



COPENHAGEN
CAPACITY



DANSK
ERHVERV



HH2030-gruppen



iNNOVATION
SKÅNE

invest in skåne
part of business region skåne





Bestyrelsen i Greater Copenhagen



Sophie Hæstorp Andersen
Overborgmester
Københavns kommune
Forkvinde
i Greater Copenhagen



Carl Johan Sonesson
Regionsrådsformand
Region Skåne
Næstformand
i Greater Copenhagen



Mikaela Waltersson
Regionsrådsformand
Region Halland
Næstforkvinde
i Greater Copenhagen



Heino Knudsen
Regionsrådsformand
Region Sjælland
Næstformand
i Greater Copenhagen



Katrin Stjernfeldt Jammeh
Borgmester
Malmö stad



Lars Gaardhøj
Regionsrådsformand
Region Hovedstaden



Peter Danielsson
Borgmester
Helsingborgs stad



Peter Johansson
Borgmester
Kristianstad kommun
(bestyrelsesmedlem til
og med maj 2022)



Camilla Palm
Borgmester
Kristianstad kommun
(bestyrelsesmedlem fra
og med juni 2022)



Henrik Fritzon
Regionsrådsmedlem
Region Skåne



Steen Christiansen
Formand
KKR Hovedstaden



Lars Johnsson
Lars Johnsson
Borgmester
Hässelholms kommun



Philip Sandberg
Borgmester
Lunds kommun



Patric Åberg
Formand
Skånes kommuner



Randi Mondorf
Regionsrådsmedlem
Region Hovedstaden



Mikael Smed
Formand
KKR Sjælland



Mads Andersen
Byrådsmedlem
Køge kommune



Jan Hendeliowitz
Regionsrådsmedlem
Region Sjælland



Karsten Längerich
Næstformand
KKR Hovedstaden

Greater Copenhagens medlemmer

Regioner

Region Halland
Region Hovedstaden
Region Sjælland
Region Skåne

Kommuner

Albertslund
Allerød
Ballerup
Bjv
Bornholm
Bromølla
Brøndby
Burlöv
Båstad
Dragør
Egedal
Eslöv
Falkenberg
Faxe

Fredensborg
Frederiksberg
Frederikssund
Furesø
Gentofte
Gladsaxe
Glostrup
Greve
Gribskov
Guldborgsund
Halmstad
Halsnæs
Helsingborg
Helsingør
Herlev
Hillerød
Holbæk
Hvidovre
Hylte
Hässleholm
Höganäs
Høje-Taastrup
Hörby
Hørsholm

Höör
Ishøj
Kalundborg
Klippan
Kristianstad
Kungsbacka
Kävlinge
København
Køge
Laholm
Landskrona
Lejre
Lolland
Lomma
Lund
Lyngby-Taarbæk
Malmö
Næstved
Odsherred
Osby
Perstorp
Ringsted
Roskilde
Rudersdal

Rødovre
Simrishamn
Sjöbo
Skurup
Slagelse
Solrød
Sorø
Staffanstorp
Stevns
Svalöv
Svedala
Tomelilla
Trelleborg
Tårnby
Vallensbæk
Varberg
Vellinge
Vordingborg
Ystad
Ängelholm
Örkelljunga
Östra Göinge
Åstorp

Greater Copenhagen
Nørregade 7B, 3. sal
1165 København K
Danmark
www.greatercph.dk

Årsrapport 2022
Udgivet januar 2023

Fotos
Jesper Blæsild
Øresundsintitutet
Copenhagen Capacity
Københavns Lufthavn

Design
BGRAPHIC

GREATER
CoPENHAGEN

2.10

Orienteringssag: Socialstyrelsens anmodning om beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller for udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug

De sjællandske kommuners besvarelse på Socialstyrelsens anmodning om beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller for udsatte gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug

18. januar

2023

Socialstyrelsen udsendte den 26. november 2019 en Central Udmelding til landets kommunalbestyrelser med målgruppen udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandlingsindsatser. De sjællandske kommuner besvarede udmeldingen i 2020, hvoraf det fremgik at målgruppen gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandlingsindsatser var meget lille.

Socialstyrelsen er fortsat af den opfattelse, at målgruppen af udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelforbrug har en størrelse, der gør det relevant at videreføre sagsbehandlingen af den Centrale Udmelding. Derfor har Socialstyrelsen den 27. september 2022 sendt en anmodning til alle landets kommuner om en opdateret beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller til målgruppen. Det er denne anmodning, der er baggrunden for nærværende besvarelse.

INDHOLD

1. SAMMENFATNING	1
2. INDLEDNING	2
2.1 Baggrund	2
2.2 Målgruppe	2
2.3 Proces og metode	3
3. TEMA 1: BESKRIVELSE AF AKTUELLE INDSATSER	4
3.1 Formål med beskrivelsen	4
3.2 De sjællandske kommuners aktuelle indsatser ift. arbejde med målgruppen	4
3.2 De sjællandske kommuners aktuelle organisering ift. indsatsen.....	5
4. TEMA 2: FORSLAG TIL FREMADRETTEDE INDSATSMODELLER	5
4.1 Formål med beskrivelsen	5
4.2 De sjællandske kommuners fremadrettede faglige tilrettelæggelse og organisering af indsatsen	6
4.2 Forslag til faglig tilrettelæggelse og organisering ift. fremadrettede indsatser	6
BILAG	7

1. SAMMENFATNING

Denne afrapportering indeholder de sjællandske kommuners behandling af Socialstyrelsens anmodning om en opdateret beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatser for målgruppen af gravide kvinder med skadeligt rusmiddelforbrug og herunder behov for højt specialiseret døgnindsatser.

De sjællandske kommuner oplever at gravide med skadeligt rusmiddelforbrug er en meget lille målgruppe og indenfor en ca. 2 årig periode har kun knap halvdelen af kommunerne haft borgere i målgruppen.

Når kommunerne møder borgerne løser de opgaven individuelt og helhedsorienteret ved at inddrage både egne interne indsatser og forskellige andre eksterne aktører bl.a. familieambulatorier, som behandler de fleste gravide samt også døgntilbud i mindre grad. Samarbejdet er velfungerende internt i den enkelte kommune, mellem kommuner og ift. eksterne samarbejdspartnere i regionerne samt private døgntilbud

Ift. behovet for døgnindsatser er det ikke kommunernes umiddelbare oplevelse at der er behov for yderligere døgntilbud, da det er en lille målgruppe som primært håndteres ambulantly og ift. de få som ikke kan håndteres ambulantly anvendes eksisterende private døgntilbud. Døgnbehandling er frivillig og visitation til døgntilbud hænger derfor sammen med kvindernes motivation til at acceptere døgnbehandling.

Ift. den fremadrettede tilrettelæggelse og udvikling af indsatsen foreslår de sjællandske kommuner:

- Fortsat fokus på tidlig opsporing og også forebyggende inden graviditet ift. præventionsindsats mv.
- Øget samarbejde om vidensudvikling og erfaringsudveksling på tværs af kommuner og regioner
- Skabelse af samarbejdsfora og samarbejdsaftaler på tværs af kommuner og regioner
- Indsatsen ift. målgruppe af gravide med misbrug bør også kobles til sundhedsområdet og sundhedsaftalen og herunder ift. sundhedsaftalens organisering og indgå i relevante sundhedsaftalefora
- ift. døgnbehandlingsindsatser er dette en drøftelse der bør tages tværregionalt, da behovet for døgnbehandling i den enkelte region umiddelbart er begrænset og dækkes af eksisterende tilbud

Socialstyrelsen skriver i anmodningen at den skal *informere den faglige dialog om den nuværende og fremadrettede indsats til målgruppen i den videre sagsbehandling af den centrale udmelding.*

Styregruppen for rammeaftale Sjælland ser frem til denne dialog og den videre dialog med Socialstyrelsen

2. INDLEDNING

2.1 Baggrund

Socialstyrelsen udsendte den 26. november 2019 en Central Udmelding om udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandlingsindsatser. Den Centrale Udmelding indeholdt en række spørgsmål til, hvordan kommunerne i hver region planlægger og koordinerer indsatser til målgruppen. På den baggrund udarbejdede de sjællandske kommuner i 2020 en fælles rapport som svarede på Socialstyrelsens spørgsmål.

De sjællandske kommuner afrapporterede i 2020 bl.a. følgende:

Målgruppen af gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandlingsindsatser er meget lille, men samtidig med risiko for et stort mørketal. Eksempelvis er der i 2018 samlet visiteret 7 kvinder til en behandlingsindsats (både døgn og ambulans behandling) og herunder er 1 visiteret til en døgnbehandlingsindsats¹. De sjællandske kommuner angav jf. Socialstyrelsens kriterier, at de anvendte 2 højt specialiserede tilbud til målgruppen af udsatte gravide kvinder med skadeligt rusmiddelforbrug i perioden 2017-2019, som er beliggende i region Sjælland.

I forhold til koordination og samarbejde er der etableret en række formelle samarbejdsrelationer og fora, hvor igennem kommunerne kan sikre en overordnet koordination på nationalt og regionalt plan på det specialiserede socialområde. På nationalt plan koordineres på tværs af de 5 regioner i regi af KL's koordinationsforum og regionalt i regi af rammeaftalesamarbejdet i region Sjælland, hvor kommunerne samarbejder tværkommunalt og med regionen om at levere højt specialiserede tilbud af høj kvalitet til borgerne.

Internt i kommunerne, er det som oftest de enkelte familieafdelinger, der fungerer som tovholder i den tværgående indsats for gravide kvinder i målgruppen. Som oftest vil den enkelte sag blive tilrettelagt i et tæt og tværfagligt samarbejde mellem den kommunale myndighed, sundhedsplejen, tilknyttede svangreafsnit/fødested og rusmiddelcenter/behandlingsindsats samt familieambulatorierne som vigtig samarbejdspartner.

Rammeaftalesekretariaternes dataindsamling fra de 98 kommuner peger på, at der på landsplan 2017-2019 er blevet visiteret mellem 6-9 kvinder til døgnbehandling om året. Med så lille en målgruppe, må det formodes at være vanskeligt at drive et højt specialiseret døgntilbud, både fagligt og økonomisk, selv under den forudsætning, at samtlige af de visiterede kvinder blev visiteret til samme indsats.

Socialstyrelsen er fortsat af den opfattelse af, at målgruppen af udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelforbrug har en størrelse, der gør det relevant at videreføre sagsbehandlingen af den centrale udmelding. Derfor sendte Socialstyrelsen den 27. september 2022 en anmodning til alle landets kommuner om en opdateret beskrivelse af, hvilke aktuelle indsatser kommunerne arbejder med i forhold til målgruppen, samt hvilke forslag kommunerne ser for fremadrettede indsatser til målgruppen, herunder døgnbehandlingsindsatser.

Det er denne anmodning, der er baggrunden for nærværende beskrivelse.

2.2 Målgruppe

Socialstyrelsens definition af målgruppen

¹ I afrapporteringen ift. den centrale udmelding var i perioden 2017-2019 hhv. 3, 7 og 6 kvinder som blev visiteret til en behandlingsindsats og herunder hhv. 0, 1 og 0 som blev visiteret til en døgnindsats

Målgruppen beskrives i den centrale udmelding som værende udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, herunder et skadeligt forbrug af enten stoffer eller alkohol. Målgruppens problemer er komplekse med både udsathed, rusmiddelbrug og samtidig psykiatrisk sygdom. Rusmiddelbrug og psykiatriske udfordringer kan være overlappende og kræver samtidig behandling. Det er derfor vigtigt, at indsatserne er sammentænkte og koordinerede.

Målgruppen for den centrale udmelding er af Socialstyrelsen defineret til at omfatte følgende kvinder:

- De er gravide og har et samtidigt skadeligt rusmiddelbrug af stoffer og/eller alkohol.
- De har derudover en eller flere sociale problemstillinger som fx hjemløshed eller psykisk sårbarhed.
- De kan ikke fastholdes og hjælpes tilstrækkeligt i den ambulante misbrugsbehandling samt i den specialiserede ambulante svangeromsorg.
- De har behov for en specialiseret og intensiv døgnbehandlingsindsats, hvor de skærmes og modtager helhedsorienteret behandling og støtte.

Målgruppen for den centrale udmelding er af Socialstyrelsen defineret til *ikke* at omfatte:

- De er gravide og har et misbrug, men kan fastholdes i og profiterer tilstrækkeligt af den specialiserede ambulante svangeromsorg, der tilbydes i familieambulatorierne og i eksisterende ambulante misbrugsbehandling.

2.3 Proces og metode

Socialstyrelsen har anmodet om, at de sjællandske kommuner dels beskriver deres aktuelle arbejde med at tilbyde målgruppen helhedsorienteret støtte og behandling og dels beskriver fremadrettede indsatsmodeller, som kan bidrage til den faglige dialog om tilrettelæggelse af de bedst mulige behandlingsindsatser til målgruppen. Målgruppen for Socialstyrelsens anmodning er bredere end i den centrale udmelding da den omfatter både ambulante indsatser og døgnindsatser.

For at kunne beskrive dette arbejde har de 17 sjællandske kommuner i december 2022 via spørgeskema svaret på Socialstyrelsens spørgsmål. Ved besvarelserne er håndteringen af gravide med skadeligt rusmiddelbrug beskrevet og dermed indsatserne for den bredere målgruppe i anmodningen, for at beskrive opgaveløsningen i kommunerne og se bort fra evt. uenigheder om målgruppedefinition og størrelse.

For yderligere at bidrage til den faglige dialog er i januar 2023 afholdt et web-dialogmøde for kommunerne, med deltagelse af de personer, der havde besvaret spørgeskemaet med Socialstyrelsens spørgsmål samt repræsentanter for de faglige netværksgrupper Voksne sindslidende, Voksne handicappede og Børn og unge. På mødet gav Socialstyrelsen oplæg om forløbsbeskrivelsen for udsatte gravide med skadeligt rusmiddelbrug efterfulgt af kommunale drøftelser med primær fokus på fremadrettede indsatsmodeller.

Kommunernes input fra spørgeskemaundersøgelse og dialogmøde er grundlag for svar på Socialstyrelsens anmodning som efter administrativ og politisk behandling sendes til Socialstyrelsen ultimo februar 2022.

Besvarelsen af anmodningen behandles i styregruppen for rammeaftale Sjælland medio januar, i K17 27/1 og i KKR Sjælland 8/2 og sendes efterfølgende til Socialstyrelsen senest 28/2.

Nedenfor beskrives de sjællandske kommuners aktuelle og fremadrettede arbejde med gravide med skadeligt rusmiddelbrug med udgangspunkt i Socialstyrelsens anmodning og de to temaer heri.

3. TEMA 1: BESKRIVELSE AF AKTUELLE INDSATSER

3.1 Formål med beskrivelsen

Socialstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Formålet med beskrivelsen er, at kommunerne får mulighed for at bestyrke Socialstyrelsen i, at der på nuværende tidspunkt arbejdes med højt specialiserede, koordinerede, helhedsorienterede indsatser til målgruppen, herunder også hvilke døgnbehandlingsindsatser kommunerne udvikler til målgruppen.

Kommunerne kan beskrive deres nuværende arbejde med helhedsorienteret støtte og behandling til målgruppen. Her kan kommunerne beskrive følgende områder:

- 1) Karakteren af og rammerne for indsatsen (fx matrikelbunden, ikkematrikelbunden, jf. paragraffer i lov om social service m.v.)*
- 2) Faglige kompetencer, der indgår i indsatsen (fx fagligheder inden for familie-, svangerskabs-, rusmiddel- og psykiatrisk behandling)*
- 3) Koordination og samarbejde om indsatsen (tværfagligt, tværsektorielt og eventuelt også tværs af regioner)*

Socialstyrelsen er derudover interesseret i, at kommunerne beskriver:

- 4) Hvilke formelle organiseringer, samarbejdsaftaler og lignende er der etableret i forhold til indsatsen til målgruppen på regionalt eller nationalt niveau?*
- 5) Hvordan kommunerne eventuelt har arbejdet med kompetenceløft og videreuddannelse til de fagprofessionelle, der arbejder i indsatser til målgruppen?*

Nedenfor følger de sjællandske kommuners svar på anmodningen om beskrivelse af tema 1.

3.2 De sjællandske kommuners aktuelle indsatser ift. arbejde med målgruppen

I perioden 1/1-2021 til 1/12-2022, har 8 ud af region Sjællands 17 kommuner haft enkelte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug bosiddende i kommunen. Gravide med skadeligt rusmiddelforbrug er en meget lille målgruppe i kommunerne og indsatsen tilrettelægges individuelt og tilpasset den enkelte gravide.

De aktuelle indsatser er sammensat af både interne og eksterne indsatser og det er en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, hvor kommunerne løser opgaven med involvering af relevante indsatser og aktører både internt ift. kommunens forskellige afdelinger og eksternt bl.a. ift. regionen og særligt familieambulatoriet, som de gravide med rusmiddelforbrug henvises til (og hvor forløb bla. kan kombineres med et rusmiddelforløb i kommunalt regi).

Internt i kommunerne er indsatsen ofte i regi af kommunernes familieafdelinger og rusmiddelteam/misbrugscentre og eksternt i samarbejde med familieambulatoriet og det øvrige sundhedsvæsen i regionen inkl. forebyggende indsats i samarbejde med praktiserende læger samt private døgntilbud. Kommunerne sørger for at relevante instanser inddrages og eksempelvis underretter sundhedsplejen familieafdelingen

Kommunerne råder over og har adgang til relevante faglige kompetencer både internt og eksternt. Kommunerne råder bl.a. over familiebehandlere/konsulenter, misbrugskonsulenter, socialrådgivere, pædagoger, psykologer mv. og øvrige sundhedsfaglige kompetencer f.eks. jordemødre, læger, psykiatere hentes eksternt i regionen. Eksempelvis har familieambulatorier kompetencer indenfor svangerskab, rusmidlers og psykiatrisk sygdoms påvirkning på svangerskabet og påvirkning af barnets udviklingsbetingelser

Både interne og eksterne indsatser er primært ambulante og døgnbehandling anvendes i mindre grad. Kommunerne har erfaring med og benytter 2 private døgntilbud og med samarbejdsaftaler ad hoc

Følgende paragraffer anvendes ift. indsatsen:

Serviceoven: SEL § 11, SEL § 50, SEL § 52, SEL §85, SEL § 101, SEL 102 SEL § 107, SEL §§ 153, SEL § 154
Sundhedsloven: SUL § 120, SUL § 141, SUL § 142,

3.2 De sjællandske kommuners aktuelle organisering ift. indsatsen

På nationalt niveau koordineres på tværs af rammeaftalerne i Koordinationsforum i KL med styregruppeformandskaber og sekretariater. I regi af rammeaftale Sjælland er 3 tværkommunale faglige netværksgrupper: Voksne sindslidende, Voksne handicappede, Børn og unge, som fagligt drøfter og erfaringsudveksler på tværs af kommunerne.

En række kommuner har klyngemøder, hvor de drøfter og indhenter viden på tværs. Enkelte kommuner har samarbejde med VISO. Blandt kommunerne er en samarbejdspraksis både ift. de interne og eksterne indsatser og samarbejdspartnere og herunder ift. de øvrige kommuner i regionen. Der eksisterer samarbejdsaftaler² både internt og eksternt, men for mange kommuners vedkommende er de uformelle. Nogle kommuner har udarbejdet samarbejdsaftaler f.eks. med familieambulatoriet og herunder f.eks. ift. beskrivelse af samarbejde mellem familieambulatoriet og center for rusmidler. Nogle mindre kommuner har samarbejdsaftaler med rusmiddelcentre i andre kommuner.

I regi af Region Sjællands Sundhedsaftale er en samarbejdsaftale om gravide med særlige behov, se bilag.

Kommunerne sikrer generelt løbende kompetenceudvikling af kommunens medarbejdere og herunder ift. målgrupper. Eksempelvis efteruddannelse indenfor rusmiddelbehandling, efteruddannelse i familiebehandling, videreuddannelse af sundhedsplejersker ift. tidlig indsats for familier i udsatte og sårbare positioner samt uddannelse af fagprofessionelle i specifikke metoder.

Se eks. på forløb for en udsat gravid: case fra rusmiddelbehandling og case fra sundhedsplejen i bilag.

4. TEMA 2: FORSLAG TIL FREMADRETTEDE INDSATSMODELLER

4.1 Formål med beskrivelsen

Socialstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Formålet med at kommunerne udarbejder forslag til fremadrettede indsatsmodeller for målgruppen er at kvalificere den faglige dialog om koordinationen og udbuddet af højt specialiserede indsatser til målgruppen af udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug.

Socialstyrelsen ønsker, at kommunernes forslag kan bidrage yderligere til den faglige dialog om tilrettelæggelsen af døgnbehandlingsindsatser til målgruppen.

Socialstyrelsen anmoder derfor om, at kommunerne i deres forslag besvarer følgende spørgsmål:

- 1. Hvordan vil kommunerne fremadrettet fagligt tilrettelægge helhedsorienterede, koordinerede og højt specialiserede indsatser til udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug? Herunder inddrage døgnbehandlingsindsatser?*
- 2. Hvordan vil kommunerne fremadrettet koordinere og samarbejde inden for, på tværs af og med regionerne om højt specialiserede indsatser til udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug? Herunder inddrage døgnbehandlingsindsatser?*
- 3. Hvilke formelle organiseringer, samarbejdsaftaler og lignende vil kommunerne etablere i forhold til indsatsen til målgruppen på regionalt eller nationalt niveau?*

Nedenfor følger de sjællandske kommuners svar på anmodningen om beskrivelse af tema 2.

² f.eks. har en kommune tæt samarbejde med jordemødre

4.2 De sjællandske kommuners fremadrettede faglige tilrettelæggelse og organisering af indsatsen

Generelt oplever kommunerne at den aktuelle indsats ift. udsatte gravide er velfungerende med godt samarbejde internt i kommunen og eksternt ift. regionen, (særligt familieambulatorierne) samt ift. døgntilbud. Når det konkrete behov opstår vil samarbejdspartnere såvel kommunale, regionale og private vil blive kontaktet. Det vil være naturligt at samarbejde regionalt og det vil til enhver tid være situationsbestemt hvilke samarbejdspartnere der inddrages. Alle fagpersoner kan henvise til forløb i familie ambulatorierne, hvorfor formelle samarbejdsaftaler ikke er nødvendige i forhold til at viderehenvise borgerne. I kommunerne er der beredskab og plan ift. indsatsen og interne samarbejdsaftaler der bruges og fungerer og kommunerne kontakter hinanden, hvis der er en udfordring omkring indsatsen til en udsat gravid kvinde

Ift. døgnbehandlingsindsatser findes der ingen døgnpladser målrettet målgruppen i region Sjælland, kun to bosteder med erfaring. Der er ingen offentlige døgninstitutioner og i stedet benyttes to private tilbud (Sct. Ols og Hjulsgård), hvor man har en uformel aftale og kontakter ved behov. Der er ikke formelle samarbejdsaftaler med eksterne leverandører af døgnbehandling. Kommunerne vurderer at der ikke er akut mangel på døgnpladser og der ikke er umiddelbart behov for at etablere døgnpladser specifikt til målgruppen, da der er tale om meget få kvinder.

Siden afrapporteringen ift. den centrale udmelding ultimo 2020 har Socialstyrelsen og kommunerne været i løbende dialog og vidensudveksling om problemstillingen og senest har Socialstyrelsen i efteråret 2022 udgivet forløbsbeskrivelsen udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug. I forløbsbeskrivelsen er målgruppen bredt ud til at favne gravide med rusmiddelafhængigheder inkl. behov for døgnindsats. Forløbsbeskrivelsen er baseret på en flerstrengt og helhedsorienteret koordinering og sigter på et organiseret tværfagligt og –sektorielt samarbejde og har derfor meget stor relevans som kommunalt videns- og inspirationsværktøj.

Ift. kommunernes fremadrettede udvikling af indsatsen er dette belyst både i spørgeskemaundersøgelsen og drøftet på dialogmødet og kommunerne foreslår bl.a. følgende mulige tværkommunale udviklingstiltag:

- Videndeling og erfaringsudveksling på tværs af kommunerne
- Fokus på at udvikle mere omfattende tværprofessionelle samarbejder om målgruppen
- Klyngesamarbejde og herunder indgå i formelle samarbejdsaftaler og samarbejdsfora omkring målgruppen
- På tværs af kommunen og regionen ønskes at der oprettes samarbejdsfora med deltagelse af sundhedsplejen, rusmiddelcentret, familieafdelingen /relevante aktører
- Overvejelser og afsøgning af muligheder for mere formelt samarbejde og herunder formaliserede samarbejdsaftaler med relevante indsatser
- At både kommunen og regionen forpligter sig til at koordinere og samarbejde på tværs af kommuner og regioner
- anbefaling om nedsættelse af arbejdsgruppe i regi af rammeaftale Sjælland på tværs af de 17 kommuner og regionen som tager fat om de faglige temaer og problematikker ift. målgruppen

Der er på dialogmødet i januar etableret en tværkommunal koordinationsgruppe som arbejder videre med ovenstående udviklingstiltag og herunder ift. fremadrettet faglig tilrettelæggelse og organisering af indsatsen

4.2 Forslag til faglig tilrettelæggelse og organisering ift. fremadrettede indsatser

På dialogmødet med de sjællandske kommuner blev drøftet den fremadrettede indsats med bl.a. følgende supplerende faglige og organisatoriske forslag:

- I den videre implementering af forløbsbeskrivelsen er det vigtigt at tilsynet bliver inddraget i arbejdet, så de forstår hvilke kompetencer der er behov for

- Det vigtige er at vi får kendskab til de gravide så tidligt som muligt og også forebyggende inden de bliver gravide ift. præventionsindsats og tidligt i graviditeten ift. abortrådgivning
- Væsentligt at indsatsen tilrettelægges og organiseres ift. tidligst mulig opsporing og det er vigtigt med en hurtig og intensiv (ikke mindste princip) indsats, når den gravide er spottet samt relevant med overvejelser om, hvordan der kan laves tidlige opsporinger af målgruppen inkl.. forebyggelse.
- En vellykket indsats forudsætter et tæt samarbejde med Familieambulatoriet og tidlig information fra praktiserende læge. Det er derfor uhensigtsmæssigt, at Familieambulatoriet er blevet beskåret.
- Ift. tilgange til indsatsen og herunder tilgange ift. døgnbehandling er det vigtigt at differentiere mellem de forskellige former for misbrug og typer af rusmidler (fx alkohol, hash osv.) fordi det er forskellige indsatser, behov, målgrupper etc.
- *Kobling til sundhedsområdet og sundhedsaftalen:*
- Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen bør etablere et tættere samarbejde om målgruppen.
- Der bør udarbejdes kommunale indsatsplaner for målgruppen i sundhedsklyngerne.
- Inddrage KLU (de praktiserende læger) i drøftelsen om fremtidige indsatser for målgruppen
- Forslag om, at man indgår en samarbejdsaftale ift. målgruppen, der i opbygning ligner 'Den Koordinerende indsatsplan'.

På dialogmødet i januar blev nedsat en tværkommunal koordinationsgruppe på området med kommunale repræsentanter som løbende kan kontakte hinanden og som i første omgang planlægger at afholde et temamøde for kommunerne med erfaringsudveksling om gravide med afhængighed af rusmidler.

BILAG

- Kommunernes svar på Socialstyrelsens spørgsmål i anonymiseret form
- Web-dialogmøde om udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug 13/1-2023: [Web-dialogmøde om udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug 13/1-2023 \(rs17.dk\)](#)
- Samarbejdsaftale om gravide med særlige behov i Region Sjællands Sundhedsaftale: *Aftale om sårbare gravide og sårbare familier:*
Link til Sundhedsaftalens værktøjskasse: <https://www.regionsjaelland.dk/Sundhed/patient-i-region-sjaelland/Sundhedsaftalen/Vaerktoejskassen/Sider/b%C3%B8rn-og-unge.aspx>
- Case 1: Case fra rusmiddelbehandling
- Case 2: Case fra sundhedsplejen